

Romanos

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba yø 'yεc'εi Roma.

¹ Nūgä drá Pablo, rá mεfigä rá Jesucristo. Nūna Oja bi 'yεxqui ngue drá representantegä rá Jesucristo. Bi huannagagui Oja ngue ga mmambrá hoga 'da'yo hya. ² Ya mandønjam'mø tho bi 'yorpæ ja rá Maça Libro yø pøngahya Oja ngue da 'yεhra pa di nja ya yø hya n'youi na rá hoga 'da'yo hya. ³ Nūna rá hoga 'da'yo hya na, i mma hanja na ma Hmuha Jesucristo rá Ts'unt'æ Oja. I mma ngue bi nja'i, 'nε quehna rá mbom'mæto rá dast'abi David. ⁴ Pε nu'a rá maça te rá Jesucristo, di nεqui xanho ngue hingra ja'itho, porque bi bennate 'mø mi du. Janangue nts'editho di nεqui ngue rá Ts'unt'æ Oja.

⁵ Rá Jesucristo bi 'yøtra mate bi 'dacra 'bæfi ngue rá representantegui. I nneque ngue ndap'æ bi zä yø häi, ga xicä rá hoga 'da'yo hya yø ja'i, 'nε da 'yεc'εi. Da 'yøtyø ja'i'a rá hya ga xifi. Co nūna rá hya na, yø ja'i da 'yεspabi rá Jesucristo. ⁶ A nūya yø ja'i bi zon'na Oja ngue bi 'yεc'εi rá Jesucristo, xquet'a nzon'nahæ Oja ngue gui 'yεc'εihæ rá Jesucristo ya.

⁷ Dadi zengua'ahæ, ague gyø mmεnguhæ Roma. Bi ma'ahæ Oja, gue'a i zon'nahæ'a ngue gui sohæ rá 'yε. Di nnegä ngue nūna Oja ma Papáhæ co 'nεhna ma Hmuha Jesucristo di jap'ahæ 'nε da hyut'a ni mmæihæ.

8 A nuyá, ngue dí $\epsilon c'ei$ ra Jesucristo, ya da zä ga mmat'Oja. Nu'mø dí mmat'Oja, dädi ja mamädi Oja conná ngue'ah. Porque dädi johya ngue nuna ni nt' $\epsilon c'ei$ i ja, ya i hma ndap'ü bi zä. 9 A nugä, dí hahma mmui ngue dí $\text{\textcircled{r}pabi}$ rá 'b ϵ fi Oja. Dí mmangä ra hoga 'da'yo hya ngue hanja rá Ts'unt'ü Oja. P ϵ pa Oja ngue nu'mø dí mmat'Oja, zant'a dädi tet'ah p'ü dí mmat'Oja. 10 Nugä, ϵ mm ϵ i dí äpra mate Oja xamhmatho ngue Oja da nu ha di japi ngue da zä ga mmagä p'ü guí 'b ϵ hm. 11 Porque dí nne ga mmagä p'ü ga ma nu'ah. Gue'a di zä ga o'ah ϵ n'yu xanho hanja Oja'a, n'namhma ngue man'na gui hyah ra ts'edi. 12 Dí nnegä ngue nuna ma nt' $\epsilon c'ei$ i ja, man'na ga nhyath ra ts'edi n'na ngu n'naj.

13 Ague ma zi cu'ah, dí nne guí pahma ngue ya xangu yø nnidi xtá sänni ga ma nu'ah. P ϵ asta guehya hingui sä ga mmap'ü. Nu'a nna ne ga mmagä p'ü, dí nne ga japä mi'da yø ja'i ngue da 'y $\epsilon c'ei$ ra Jesucristo tengutho dí $\text{\textcircled{r}pabi}$ yø ja'i 'b ϵ i ndap'ü bi zä. 14 A nugä 'yo ma güenda ngue ga xihra hoga 'da'yo hya gätho yø ja'i. Ga xihra hya yø bas ϵ cua, ga xihra hya'ü hingyø bas ϵ cua. 15 Janangue nugä, nu'ü ni mm ϵ nguh 'b ϵ p'ü ja ra hnini Roma, janjuaní ngue dí nne ga xicä ra hoga 'da'yo hya'ü.

16 Nugä h ϵ ndí p ϵ s'ma sä ngue ga mmangä na ra hoga 'da'yo hya. Porque nuna ra hya na, n'youi rá ts'edi Oja para ngue di nyani gätho yø ja'i da 'y $\epsilon c'ei$ ra hya. Hinga h ϵ ndyø judío di nyanyø te, sinoque xquet'a 'n ϵ 'ü hingyø judío di nyanyø te 'mø

da 'yɛc'ɛi ra hya. ¹⁷ Nuna ra hoga 'da'yo hya na, ja timp'ua ma mmaihua ngue Oja di hojpa ra ts'oqui ra ja'i, hontho da 'yɛc'ɛi ra Jesucristo n'na. Nguna ra hya mmamp'ua ja ra Maca Libro ngue ɛna: “Nu to da 'yɛc'ɛi Oja, gue'a ra ja'i di hojpa bi ra ts'oqui'a 'ne di unna 'da'yo te ra ja'i”.

¹⁸ Ya di nnuhua ngue nuna Oja bi 'bu mahets'i, ra ndussutho ra castigo da japyo ja'i ngue yo ts'oc'ei. Porque nuya yo ja'i ya, nuna te ra nts'o ot'e, hinda japi da fahna ra hya majuan. ¹⁹ I jahma ha ra nja nguep'ua di fadi ngue 'bu Oja. Porque nuna Oja i udi hanja ngue 'bu. ²⁰ A nuyá, nuna Oja na, hujungui nnu na, pe nu te bi hoqui, ga di nnuhua. Ja di nequi p'ua ngue 'bu Oja. Mi za mi nja ra ximhai, ya bi nequi ngue 'bu Oja, 'ne ja ra ts'edi para zantho. Ya hingui sap'ua da 'yenyoyo ja'i ngue hingui padi ngue 'bu Oja. ²¹ Madague'a pahyoyo ja'i ngue 'bu Oja, pe hingui espi ngue da 'yembigue'a Oja'a. Ni xindi ja mammadi. Nu'a te gama hya ngue yo hyase yo ja'i, ga hinte di muui. Gue'a corpa bi yo n'yomfeni'a. ²² Yo ja'i ɛna ngue ja yo mfadi, pe nu te ot'e, gue'a gui nequi ngue hinte padi. ²³ Porque yo ja'i hingui espabi na Oja maguesɛ hinjam'mo da du. Guego espabi'ua yo dahmu ja yo hmi tengutho ra ja'i nuna da thotho. Bi hocyoyo dahmu ngue yo ts'int's'ua, bi hocyoyo dahmu ngue yo c'ɛya, bi hocyoyo dahmu ngue yo zu'ɛ ja goho yo gua, embi ngue gue'ua Oja'ua.

²⁴ Ngue nguna bi 'yotyoyo ja'i, nuna Oja ya bi hyep'ua, bi unna 'yu yo ja'i ngue da 'yot'a te ra nts'o so yo mmai. A nu yo ja'i p'aya, ra 'be'isatho te di n'yorpe n'na ngu n'na. ²⁵ Guehya yo ja'i himbi ne

da 'yɛc'ɛi na ra hya majuan̄i para ngue da bad̄i hanja Oja. Sinoque nu'a ra fɛhni, gue'a ɛc'ɛi'a. Pɛ yø ja'i h̄ingui thanne Oja, nuna bi hoqui te gāma cosa i ja. Sinoque gue'u yø cosa bi hoc'a Oja thanne yø ja'i. 'Nɛ gue'u nnu mansu'u. Conque nuna majuan̄i ngue Oja p'uya, hont'a ni 'yup'u ngue da ma nthanne para zantho'a. Da ngut'atho.

26 Janangue nuna Oja, di unna 'yu yø ja'i ngue da 'yot'a te yø 'bɛ'isä ga 'yo. Nu yø xisu h̄ingui nne di nthati ngue di m'mahyø ndø, sinoque yø mmixisui'u di n'uni ngue di 'bɛspabi yø sä.

27 Xquet'a njarbatho yø n'yohu p'uya, h̄ingui nne ngue di nthati ngue di m'mahyø xisu. Sinoque di n'uni ngue yø mm̄in'yohui di 'bɛrpabi yø sä. Pɛ nu'a ra nts'o ga 'yo ya yø ja'i ya, ya ja rá njut'i'a te øt'e, ngue gä ra m'medi ga 'yo.

28 A nu yø ja'i h̄ingui nne da bad̄i hanja Oja, janangue nuna Oja bi hyɛp'u, bi unna 'yu yø ja'i da 'yot'a te ra nts'o so yø mm̄i ngue h̄inni 'yup'u da 'yot'e. 29 Ya xa bennba yø mm̄i yø ja'i'a ra nts'o ga 'yo. A nu yø ja'i, yø 'yots'om'mäi, yø ts'oc'ɛi, man'na ni netho ngue di xandi te pɛts'i, yø zɛya, yø hyote, yø nequisai, yø hyäte, yø mambethani.

30 En'a häi yø mm̄ic'ɛiui p'u ha ya. 'Nɛ nnu man'u Oja, h̄injongui su, yø dennate, di 'yɛts'i ha ya, honi ha di zä da 'yøtra nts'o. H̄ingui ɛc'ɛi rá papá ogue rá mamá 'mø nzofo. 31 Ma 'bedi yø mm̄i. Nu te mma ngue da 'yot'e, h̄ingui øt'e. H̄in'y u yø yemm̄i, 'nɛ h̄indi punnbabi yø mm̄ic'ɛiui. H̄in'y u yø huɛcate.

32 Nuya yø ja'i øtya yø hya ja ua, pad̄i xanho ngue mman'Oja ngue da japra castigo ya yø ja'i øtra ts'oqui. Pɛ yø ja'i ɛna man'na di sigue ni 'yøtho ra

ts'oqui. Nu'mø nnu ngue xants'o te øtyø mmic'eiui, asta di johya.

2

¹ Nu to gä haspa ra güenda te ga 'yo rá mmic'eiui, embi ngue da ma ra castigo ngue ra ts'oqui øt'e, pe nuna ra ja'i haxra güenda, guehna di jase p'ua da ma ra castigo na, porque xquet'a ja rá ts'oqui.

² Dí pahmu njuani ngue nuna Oja, go ni 'yup'ua da haspa ra güenda'a te gä ra nts'o øtyø ja'i na. ³ Nu to gätho mma ngue da ma ra castigo rá mmic'eiui ngue xants'o te øt'e, 'ne xquet'a njase p'ua ngue xants'o te øt'e, xquet'a 'nehya hñdi mpommi ra castigo ya. ⁴ ¿Ua hñdi unna güenda na ra ja'i na, ngue hanja ngue nuna Oja, hinga 'bexque'a di japra castigo ra ja'i 'mø xants'o te øt'e? Ra ja'i i jonnabi rá mate Oja, porque Oja i tømra ja'i ngue da hyep'ua ra nts'o ga 'yo. ⁵ Nu ra ja'i xandønna xi rá mmui ngue hinguí nne da hyep'ua ra nts'o ga 'yo, pe nu'mø ra pa dani hyaxra güenda Oja, man'na xangu ra castigo da thohna ra ja'i njap'ua.

⁶ Nuna Oja, nu te xa 'yøt'e n'na ngu n'na yø ja'i, gue'a ra njut'i di t'un'na. ⁷ Nuna Oja, ra 'da'yo te di unni te'o ya ga 'bu'a ngue høndra nho øt'e, i honnbi ngue ha di hnu manho Oja 'ne di ja ndummui ngue honi ha di yarbua di manda Oja para zantho. ⁸ Pe Oja, da japra castigo ya yø ja'i festho ra hya 'ne hinguí nne da 'yec'ei na ra hya majuani, sinoque gue'a te xants'o ga 'yo. ⁹ Ra ndø dummui da thogui te'o gätho xants'o te ga 'yo. Hinga høndyø judío, sinoque 'ne'ua hingyø judío mathoguitho ra n'ua da zä. ¹⁰ Pe nu'ua yø ja'i ngue gä ra nho ga

'yo, gä rā n̄ho di t'unn̄i. Ojā dā 'yøt'e ngue dā hñu m̄ansu 'n̄e dā hyurpā yø mm̄ai. Hinga h̄ondyø judío, sinoque xquet'a 'n̄e'ü h̄ingyø judío di nth̄eui rā n̄ho. ¹¹ Porque nuna Ojā, n'na ngu n'na yø ja'i dā hyaspabi xand̄onho rā güenda.

¹² A nuyá, gätho yø ja'i, gä ja yø ts'oqui. Pē nuna Ojā dā hyaspabi rā güenda. A nu yø ja'i ngue h̄ingui pa'a rā ley gā 'yo yø judío, xquet'a dā thaspa rā güenda co nu'a te rā hya pad̄i. Pē nu yø ja'i pad̄i te mmamp'ü ja rā ley gā 'yo yø judío, dā thaspabi rā güenda co nu'a te rā hya nt'ot'i p'ü ja rā ley.

¹³ Porque Ojā h̄indi nu manho yø ja'i'a ngue h̄ontho dā bad̄i te mmamp'ü ja rá ley Ojā. Nu'ü yø ja'i nñu manho Ojā, gue'ü yø ja'i dā 'yøt'a te rā n̄ho mmamp'ü ja rá ley Ojā'ü. ¹⁴ A nuyá, madague'a 'b̄ahyø ja'i ngue h̄injam'mø xa 'yøde te rā hya nt'ot'i p'ü ja rā ley gā 'yo yø judío, pē xquet'a ya p̄as̄e'a te rā n̄ho di m̄anda Ojā ngue dā n'yo. Porque p̄as̄e p'ü ja yø n'yomf̄eni'a te rā n̄ho i jatho ngue dā 'yøt'e. Ya xquet'a di nth̄eui'a te rā n̄ho mmamp'ü ja rá ley Ojā. ¹⁵ Nu'a te gā 'yo, gue'a gui n̄equi'a ngue pap'ü ja yø n'yomf̄eni'a te rā n̄ho mmamp'ü ja rā ley nuna ja ngue dā 'yøt'e. I pahyø ja'i ngue'mø xanho te øt'e, ogue h̄ingui ho te øt'e. ¹⁶ Nu te gāma hya mb̄emp'ü ja yø mm̄ai yø ja'i, nuna Ojā, dā 'yehra pa dā penhna Jesucristo ngue dā hyaspa rā güenda yø ja'i te gāma hya mb̄eni. Guehna rā hya dí mmangä naya m̄ente ngue dadi 'yongä rā hoga 'da'yo hya.

¹⁷ Nu'ü yø judío, dí nne gā xi'ah̄ü te rā hya ja ngue dā thogui. Guehya pad̄i xanho te mmamp'ü ja rā ley bi 'yotra Moisés. 'N̄e di 'yets'i ngue pad̄i xanho hanja Ojā. ¹⁸ Yø judío pad̄i xanho hanja'a te rá

pähä Oja, porque nuna ra ley i ca, guehna xännbabi na ndana gue'a ra nho i jatho ngue da 'yøt'e. ¹⁹ I ena ngue yø mbadi xandønho, da zä da xännbabi yø ja'i entho yø xädä ngue 'yo 'bexui. ²⁰ I ena ngue padi xandønho ha di japra hya da xännbabi'ü yø ja'i hinte padi. I ena ngue padi xandønho ha di japra hya di opan'yu'ü yø ja'i hingui padi hanja ra hya. Porque nup'ü ja ra ley, i ena ngue Gä ja bí jup'ü'a ra hya majuaní ngue xännbabi yø ja'i. ²¹ Pε xi'mø ena ngue majuaní'a te ra hya xännbabi mi'da yø ja'i, ¿hanja'mø ngue hingui øt'a te ra hya xännbate 'mø? I embi ngue hingui ho di mpε yø ja'i, ¿hanja'mø ngue go i mpεε? ²² I embi ngue hingui ho di n'yots'om'mäi yø ja'i, 'nε go 'yots'om'mäise. I ena ngue hingui nnu manho yø dahmu, pε nuya p'üya, guehya pεε'a ra menyu di mpeti p'ü ja ra nija ya. ²³ Di 'yεts'i ngue ena padi xandønho'a te ra hya mmamp'ü ja ra ley. Pε nuyá, guehya hingui øtya yø hya mmamp'ü ja ra ley ya, go guehya yø ts'oqui ya nguep'ü hingui nnu mansu Oja yø ja'i. ²⁴ I nt'ot'i p'ü ja ra Maca Libro ngue ena: “Go ni ts'oqui'ü p'ü nnømman'ü Oja ya yø ja'i hingyø judío”, i enna hya.

²⁵ Nu ra ja'i bi mi ngue ra judío, ya xanho ngue'mø øt'e te gäma hya mmamp'ü ja ra ley ga 'yo yø mmijudíoui. Pε nu'mø hingui øt'e te gäma hya mmamp'ü ja ra ley, ya hinte di muui, madague'a bi mi ngue ra judío. ²⁶ A nu ra ja'i hingra judío, 'nε da 'yøt'e te mmamp'ü ja ra ley ga 'yo yø judío, ya rá ja'i Oja. Ya cohi tengutho 'mø dra judío. ²⁷ Nu ra ja'i ngue hingra judío pε øt'e te mmamp'ü ja ra ley, ya di nequi xanho ngue ja rá ts'oqui ra judío. Porque ja ha nt'ot'i ra ley i ca, 'nε hingui øt'e te

mmamp'ua ja ra ley i ca. ²⁸ I t'embí ngue ra judío, gue'a rá ja'i Oja'a. Pɛ himma juani ngue rá ja'i Oja ra ja'i nu'a hontho bi mi ngue rá basi ra judío, ogue n'youi ra hmɛpya rá do'yo tengutho yø judío ngue n'youi ra circuncisión. ²⁹ A nu'a majuaní ngue rá ja'i Oja, gue'a ra ja'i hahrá mmui ngue hɛp'ua ra nts'o'a. Guehna ra ja'i nnu manho Oja na p'uya, madague'a ngue hingo nnu manho yø ja'i.

3

¹ Pɛ nuna ra hya dí mmangä, hindí mmangä ngue hinte di muui te bi 'yøt'Oja ngue bi huanhyø judío 'nɛ bi manda bi njapra hmɛpya ngue ra circuncisión. ² Porque xangu ha rá nja ra hya. Porque gue'ua yø judío, ma datho ngue bi fätrá hya Oja. ³ A nuyá, nu 'da'ua yø judío ya, ya bi hyɛp'ua Oja. Pɛ, ¿ua rángue bi hyɛp'ua Oja'ua, ua go 'nɛ'a Oja da hyɛp'ua'a rá hya bi ma ngue da 'yøt'e? ⁴ Nu'a, hin'na'a. Madague'a Gä yø fehni yø ja'i, pɛ nuna Oja hinjam'mø di fehni na. Nguna ra hya nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro, i ɛna: “Nu'i ma Oja'i, di nɛqui ngue nu'a te ra hya guí mma, Gä xanho. Hinjonni ja'i da bøni da 'yɛmbi ngue hinga gue'a ra hya guí mma”, i ɛna.

⁵ Pɛ xi'mø ngue gue'a ra nts'o dí øthua, ja di nɛqui p'ua ngue tate xandøho Oja, ¿dana ja ngue ga mmamhmu ya 'mø? ¿Ua da zä ga emhmu ngue ya hinni 'yup'ua te da 'yørcahu Oja ngue da jacua ra castigo 'mø? Porque gue'a yø hya yø ja'i'a. ⁶ Nu'a ra hya'a, hinda zä ngue gue'a ga mmamhmu'a. Porque nu'mø ya hinni 'yup'ua te ørcahu Oja, ¿ha di zä da hyaspabi ra güenda yø ja'i 'bua nximhäi 'mø?

⁷ Pɛ xi'mø mmanna fɛhni n'na, ja di nɛqui p'u ngue nuna Oja i tate xandõnho rá hya, porque hĩjam'mø di fɛhni Oja, ɔua sä ga ɛmhmɛ ngue ya hĩnni 'yup'u da hasca ra güenda ma ts'oquihɛ na Oja 'mø? ⁸ Ya sätho ngue man'na xants'o te ga øthɛ 'mø, n'namhma ngue da zä ga mamhmɛ ngue dí honnbahɛ ha di nɛqui ngue xandõnho Oja. Nuna ra hya naya, i 'bɛ i'da yø ja'i di yajpagui ngue ɛngui ngue ngu'a ra hya dí xännbate. Pɛ himma juani ngue xants'o te dí xännbate. Nuya yø ja'i mman'a ra hya'a, guehya yø ja'i ni 'yup'u da ma ra castigo ya.

⁹ Xi ya 'mø, ɔua man'na tate xanho'u yø judío ngue gátho mi'da yø ja'i ya 'mø? Nu'a ra hya'a, hĩnda zä'a. Porque ya dí mmangä ngue ngu'u yø judío, ngu'u hĩngyø judío, gä ja yø ts'oqui. ¹⁰ Nup'u ja ra Maca Libro nt'ot'i p'u ra hya ngue ɛna: “Hĩjonni ja'i di pøni ngue xtãnho te ga 'yo, ni xinga n'na nc'ɛi. ¹¹ Hĩjonni ja'i di pøni ngue di tĩni hanja ra hya. Ni xinga n'na nc'ɛi di pøni ngue da hyon'Oja. ¹² Gátho yø ja'i ya xa hyɛp'u Oja. Porque xøgue gä ra m'medi ga 'yo. Hĩjongui pøni ngue xtãnho te øt'e, ni xinga n'na nc'ɛi. ¹³ Nu'mø bi nya yø ja'i, tengutho 'mø bi ma nts'ots'i p'u o ra ánima, njapɛ ga nts'o ra hya pønna ne. Gä ra fɛhni ga ya. Ra ndate n'youi yø hya pønna ne ra ja'i, tengutho ra pozɛ 'mø bi za ra ja'i n'youi ra ndate p'u ha sa. ¹⁴ Høndra ts'ate ga ya, hĩjam'mø di ya manho. ¹⁵ Høndra nthote nne. ¹⁶ Nup'u ha ni ma, gä ra nts'oni ørpa yø ja'i. ¹⁷ Nu'a da japi ngue hĩndi

nsuhyø ja'i, hinguì padì ha rá nja'a ra hya'a. 18 Ni xinga gue'a di so yø mmæi ngue da nu mansu Oja”.

19 Nguna ra hya nt'ot'i p'ua ja rá ley Oja. Janangue nuyá, hinguì sã ngue to da 'yɛna ngue hin'yua rá ts'oqui. Porque nu'a te ra hya mmana ley, i mman'a te ga 'yo yø ja'i ca'a ra ley'a. Guehna ra hya mman'Oja na ngue gátho yø ja'i 'bua nximhai, gá ja yø ts'oqui. 20 Nu'a te gá ra nho di manda ra ley ga 'yo yø judío, hinjongui pøni ngue di øt'e. Janangue nuyá, nu to ɛna ngue ga 'yo'a te di manda ra ley, pɛ hinga gue'a di nyanná te'a. Porque Oja bi unna ley para ngue ga pahma ngue ja ma ts'oquihua.

21 A nuyá, ra hoga 'da'yo hya i mma ha rá nja ra hya ngue di hoga ma ts'oquihua Oja. Ya di nɛqui ngue bi hogatho ma ts'oquihua Oja, hinga gue'a ra ley ga 'yo yø judío i nhohma ts'oquihua. Nup'ua ja ra ley, nu'ua yø pøngahya Oja bi 'bet'o ra hya ngue da zønna pa da yanju Oja. 22 Nuna Oja, di hoga ma ts'oquihua 'mø ga ɛc'ɛihua ngue ya bi yanju ra Jesucristo. Hønt'o bi zã ma ja'i da 'yɛc'ɛi, di hojpabi rá ts'oqui. Porque gátho yø ja'i, mahyonitho ngue guehna Oja di hojpabi yø ts'oqui. 23 Porque gátho yø ja'i, gá ja yø ts'oqui. Hinjongui pøni ngue di øt'a te ra nho i nne Oja ngue da 'yøtyø ja'i. 24 Nuna Oja, ra matetho bi 'yøt'e ngue bi hoga ma ts'oquihua. Porque ra Jesucristo gue'a bi gurca ma ts'oquihua'a. 25 Nuna Oja, bá penhna Cristo para ngue yø hmi yø dã yø ja'i p'ua da tho. Bi du ngue di hojpa yø ts'oqui gátho yø ja'i da 'yɛc'ɛi. Nu'mø mi du ra Cristo, ya bi nɛqui hanja ra hya ngue ya bi nhohyø ts'oqui yø

ja'i. Nu'mø yø pa xa thogui, xa nzerpa yø ja'i na Oja, himbi menhna castigo ngue yø ts'oqui xa 'yøt'a m'met'o. ²⁶ Pe nuya ngue ya bi du ra Cristo, ya di nequi ngue njut'i gätho yø ts'oqui yø ja'i. A nuyá, ya di haxha njuani ngue Oja, njuantho ra ts'ut'abi øt'e, nu te'o gätho ec'ei ra Jesucristo, gue'u di hojpa yø ts'oqui'u.

²⁷ Xi ya, çhapu di nequi yø hya'u di 'yets'i, ena ngue ja tema nho bi 'yøt'e ngue i nhohyø ts'oqui ya? Ya hinha di nequi'a ya. Porque nu'a i nyanma tehu, hinga gue'a ngue ga øthu'a te mmamp'u ja ra ley'a. Sinoque nu'a i nyanma tehu, gue'a ma nt'ec'ei hu ja'a. ²⁸ A nuyá, ya di nuhu ngue nu'a i nhohma ts'oqui hu, hinga gue'a ngue ga øthu'u yø hya mmamp'u ja ra ley ga 'yo yø judío'a. Nu'a di nhohra ts'oqui, gue'a ngue da t'ec'ei ra Jesucristo'a.

²⁹ Xi Oja, çua en'a ngue hønt'u yø judío yø Oja'a? çUangui mman'Oja ngue 'ne'u hingyø judío yø ja'i Oja? Majuani ngue xquet'a 'ne'u. ³⁰ Porque nuna Oja, 'dase na. 'Ne guehna di hojpi gätho yø ja'i da 'yec'ei ra Jesucristo na, ngu yø judío, ngu'u hingyø judío, ga di hojpi. ³¹ Xi ya, ngue ja ma nt'ec'ei hu, çua da zä ga emhu ngue ya hinga øthu'a te ra nho mmamp'u ja ra ley ya'mø? 'Yo gui mman'a tengu'a. Hante gue man'na gue'a di zäp'u ga øthu'a te mmamp'u ja ra ley'a.

4

¹ Xi ma mboxitahu ra Abraham, çte 'be'a bi 'yøt'e ngue Oja bi hojpa bi yø ts'oqui? ² Nu'mø ngue ra Abraham ja tema nho bi 'yøt'e janangue Oja bi hojpa bi yø ts'oqui, ya säp'u da 'yena di 'yex'mø. Pe

pa Oja ngue h̄ingui sä di 'yɛts'i. ³ I mmamp'ɥ ja ra Maça Libro ha bi nja ngue Oja bi hojpabi ra Abraham ngue ɛna: “Ra Abraham bi 'yɛc'ɛi ngue di nja'a te ra hya xi xi Oja. Nu'a i 'yɛc'ɛi p'ɥya, Oja bi hojpabi”, i ɛna. ⁴ A nuyá, nu'mø ngue to øt'a n'na ra 'bɛfi, nu'a ra nzäbi ma t'unni, ya hinga matetho t'ørpe ngue'a te ma t'unni, sinoque thupi. ⁵ Pɛ Oja h̄ingui ɛnjɥ ngue ja tema 'bɛfi ga øthɥ ngue di hoga ma ts'oquihɥ. Porque Oja, ra matetho bi 'yøt'e ngue bi hoga ma ts'oquihɥ. A nuyá, høntho ga ɛc'ɛihɥ ngue Oja di nja'a te bi ma. ⁶ Ra David bi ma ngue ra mmɛnthi di nthɛui yø ja'i nu'ɥ di hojpabi Oja, madague'a h̄ingui øt'e gätho'a te ra nho ja ngue da 'yøt'e. ⁷ Bi 'yɛna: “Ya ra mmɛnthi bi nthɛui yø ja'i, nu'ɥ di punnbabi Oja. Ya hinda japrä castigo ngue yø ts'oqui xa 'yøt'e. ⁸ Ya ra mmɛnthitho bi nthɛui yø ja'i nu'ɥ ja yø ts'oqui 'nɛ di hojpatho Oja yø ts'oqui”, i ɛna.

⁹ Xina ra mmɛnthi na, çua høndyø judío mmɛpya yø do'yo di nthɛui na ra hya na? Nu'a, hin'na'a. Sinoque 'nɛ'ɥ yø ja'i hinga mhmɛpya yø do'yo di nthɛui na ra mmɛnthi na. Porque dí xi'ahɥ ngue ra Abraham bi 'yɛc'ɛi ngue di nja'a te ra hya bi xi Oja. Nu'a i 'yɛc'ɛi p'ɥya, gue'a i hojpabi Oja'a. ¹⁰ Xi'mø mi ma mahojpi ra Abraham, çua ya mhmɛpya, ua gue tobe himmani hmɛpya 'mø mi ma mahojpi? Nuná, bi ma mahojpi hante ngue da hmɛpya. ¹¹ M'mɛfa p'ɥya, ra Abraham bi njaprä hmɛpya ngue ra circuncisión, gue'a bi nøpa hmɛpya Oja ngue ya bi hojpi ngue bi 'yɛc'ɛi. Janangue nuyá, guehna ra Abraham i nnoða papá to gätho ja yø nt'ɛc'ɛi ya. Madague'a h̄ingui n'youi ra hmɛpya

ngue ra circuncisión, pe Oja di hojpi. ¹² Xquet'a ra Abraham guehna bi nopa papá'u to ga bi njapra hmεpya ngue ra circuncisión. Pe hinga hontho bi nopa papá ngue n'youi ra hmεpya, sinoque bi nopa papá ngue bi dennbabi rá nt'εc'ei bi nja ra Abraham hante ngue da hmεpya.

¹³ Nuna Oja, bi yarpabi n'na ra hya ra Abraham ngue nu'u yø mbom'mεto, di t'unna häi da gohmi ga rá nguñi nximhäi. Pe hingue i t'unna häi da gohmi ngue da t'εmbi bi 'yøt'e gätho'a te mmamp'u ja ra ley. Nu'a, hin'na'a. Sinoque bi 'yεc'ei ngue Oja bi hojpi yø ts'oqui, janangue bi t'un'na ra häi da gohmi. ¹⁴ Nu'mø di t'εnjε ngue jatho ga øthu te ga mmamp'u ja ra ley, ja di n'nacj'u'a te ra hya di yat'a Oja, ya hinte ni bontho ma nt'εc'ei hu 'mø. Xi mmangu'a ra hya di yat'a Oja p'uya, xquet'a hinte ni bontho 'mø, porque ga ja yø ts'oqui yø ja'i. ¹⁵ 'Nε nu'a ra ley, ra castigotho n'youi'a. Nup'u hapu fadi tema hya mmana ley, ya pahyø ja'i ngue ja yø ts'oqui, porque hingu i øt'e te mmamp'u ja ra ley.

¹⁶ Nuna ra hya di yat'a Oja, i mma ngue gue'u yø ja'i da 'yεc'ei, di japi. Ya di nεqui p'uya ngue Oja ra matetho bi 'yøt'e ngue di japi to da 'yεc'ei. Hingu mman'Oja ngue da hont'u to da 'yøt'e te mmamp'u ja ra ley di japi. Porque ra ja'i ja rá nt'εc'ei tengutho rá nt'εc'ei bi nja ra Abraham, ya guehna ra Abraham i nnøpe ngue rá papá ra 'yεc'ei. ¹⁷ Guehna i nne da mmana hya bi xi Oja ra Abraham ngue bi 'yεmbi: “Agué Abraham, ga øt'ä ngue guí cohi grá papá ya. Porque xangu ni basi di nxandi ga rá nguñi nximhäi”, bi yεmbi. Nuna ra

Abraham bi 'yɛc'ɛi te bi man'Oja, porque Oja i sä da 'yøt'e ngue di bɛnnate'u to ya xa ndu. Ximmj sä da 'yøt'e ngue di m'mu'u yø basi tobe hingui 'bui.

¹⁸ Ra Abraham bi xi Oja ngue di m'muhrá basi, nuna rá basi di m'mui, di nxandi ndap'u bi zä gä rá ximhäi. 'Nɛ hingui sä di 'bede hangü ga ngu. Ra Abraham himbi badi ha di zä di nja na rá hya na, pɛ nu'a te rá hya bi xi Oja, bi 'yɛc'ɛi ngue di nja. ¹⁹ Ra Abraham rá nɛgui ya mmɛmɛi 'bu'a n'na ciento nɛya. Ra Sara p'uya, xquet'a ya rá bødac'ɛi. Ya xi thohyø pa p'u xtí m'muhrá basi. Pɛ rá Abraham himbi 'bɛhrá nt'ɛc'ɛi bi nja. ²⁰ Hinjam'mø bi nyobɛni. Sinoque n'nat'a bi bɛni ngue di nja'a te rá hya xi xi Oja. Bi hya rá ts'ɛdi ɛc'ɛitho ngue di m'muhrá basi xi xi Oja ngue di m'mui. Janangue ɛspatho Oja. ²¹ Nuna rá Abraham ya man'natho di segura p'uya ngue Oja i ja rá ts'ɛdi da 'yøt'a te gäma hya di yat'i ngue di nja. ²² Nuna rá nt'ɛc'ɛi bi nja rá Abraham, guehna i hojpabi Oja yø ts'oqui mi ja na.

²³ Nu'mø mi ma nt'ot'i rá hya ngue ya bi ma mahojpi rá Abraham, hin'i ma nt'ot'i na rá hya na ngue hontho da hnu manho rá Abraham. ²⁴ Sinoque bi ma nt'ot'i na rá hya na, ja ga pahmu p'u ngue Oja xquet'a di hogahmu 'mø ga ɛc'ɛihmu na Oja bi 'yøt'e ngue bi bɛnnate ma Hmuha Jesucristo 'mø mi du. ²⁵ Nuna rá Jesús, bi n'uní bi tho ngue bi gurca ma ts'oquihmu. M'mefa p'uya, bi bɛnnate. A nuyá, gue'a i hogahmu Oja'a ya.

5

¹ Ya bi nhohma ts'oquihmu ngue dá ɛc'ɛihmu na ma Hmuha Jesucristo. Conná guehra Jesucristo ya

dá nhojpah_u Oja. ² Ya dá tinnbah_u rá mate Oja ngue dá ec'ei_h rá Jesucristo. 'Nε dadi johyah_u ngue bá ep'_u rá pa ga nnuh'a rá nho di un'Oja. ³ Pε hinga hōndra_u nho di un'Oja gdá johyah_u ya, sinoque 'nε'mø dí säh_u rá n'u jatho ga johyah_u. Porque nu'mø sä rá n'u n'na, ja fap'_u ngue seti hangü rá n'u sä rá ja'i. ⁴ Nu'mø dí seti hangü rá n'u dí thohm_u, ya nnu manhoj_u Oja 'mø. A nu'mø ya nnu manhoj_u Oja p'uya, ya dí pahm_u ngue bá ep'_u rá pa ga nnuh'a rá nho di un_i. ⁵ Nunā rá nho ja ngue di n'nacj_u, hinga fēhnitho nā. Porque ya bá 'benngah_u rá Espíritu Santo ga n'yoh_u, gue'a xoga mā mmaih_u ha gdá pahm_u ngue majuan_i di macj_u Oja'a.

⁶ A nuj_u, hinda zā ngue ga honse ha di nyamma teh_u. Pε bi zōnnā pa bi nja'a te bá sän'Oja, ngue rá Cristo bi du conná_u nguehma_u ts'oquih_u. ⁷ Conque nuj_u, hinjonni ja'i di pōni da 'yenná te da tho conná_u nguehrá mmic'eiui, madague'a rá hoja'i'a ja ngue da tho. Pε rá nze_ugui 'bui te'o da 'yenná te da tho conná_u ngue'a rá ndø hoja'i. ⁸ A nuyá, di nεqui xanho ngue di macj_u Oja, porque rá Cristo bi du conná_u nguecj_u, conque ja mā ts'oquih_u. ⁹ Rá Cristo ya bi du ngue bi hoga mā ts'oquih_u. Janangue nuyá, man'natho dí haxh_u njuan_i ngue ya bi yanj_u p'_u ja rá castigo di nja'mø rá nze_ugui. ¹⁰ Conná_u nguehma_u ts'oquih_u, mamā nsaih_u Oja. Pε bi 'yøt'Oja ngue da nhojpah_u conná_u ngue'a i du rá Ts'ant'_u. A nuyá, ya dadi n'amigoh_u Oja ya. Ya man'natho dí haxh_u njuan_i ngue hingu_i encj_u rá Cristo, sinoque 'bui ngue da yanj_u p'_u ja rá castigo. ¹¹ Pε hinga hōntho ga johyah_u ngue ya bi yanj_u p'_u

ja ra castigo, sinoque ma datho dadi johyahua ngue ya da nhopahua Oja conná nguehna ma Hmuhua Jesucristo.

 12 Nuua ja ra ximhai, n'na nc'eitho ra madi bi 'yotra ts'oqui. Ja ba fap'ua ra ndate p'uya gue'a ra ts'oqui bi nja. Janangue nuyá, nu gátho yø ja'i 'bhai, gá i tu porque gá øtra ts'oqui. 13 Nu yø ja'i bi m'mui hante ngue da fahra ley bi 'yotra Moisés, gá bi 'yotra ts'oqui. Nu'ua yø ja'i'ua, hingui sä da 'yena ngue hingui padi ndana'a ra nho ja ngue da 'yøt'e. 14 Di nequi ngue ra ts'oqui bi 'yøtyø ja'i, porque gá bi du. Ra maditho ra Adán bi 'yotra ts'oqui, m'mefa p'uya gátho mi'da yø ja'i bi 'yotra ts'oqui, madague'a ngue hinga 'da'iguui ra ts'oqui bi 'yotra Adán.

Nu'a te ra ts'oqui bi 'yotra Adán, gue'a bi ts'oni gátho yø ja'i'a. Pe m'mefa bi m'mahra Cristo, guehna bi 'yørpabi ra nho yø ja'i na. 15 Ja uana te bi nja ngue ra Adán bi 'yotra ts'oqui, ximmi ja uana te bi nja ngue'a rá mate Oja bi 'dacja. A nuna ra Adán, mi zä mi 'yotra ts'oqui, xandøngu yø ja'i bi tocabi ngue bi du. Pe nuna ra Jesucristo guehna bá hannbabi rá mate Oja, 'ne xandøngu yø ja'i bi tocabi ngue di nyani. Man'na ja ts'editho te bi 'yotra Jesucristo ngue ra Adán. 16 Nu'mø mi madi bi nja ra ts'oqui, bi man'Oja ngue nu'a ra ts'oqui, di nja ra njut'i ngue ra castigo. Pe nu'mø ya mandøngu dyø ja'i øtra ts'oqui, nuna Oja bi ma ngue da 'yotra mate di nhopathoui yø ja'i ja yø ts'oqui. 17 Co nuna n'na nc'ei bi 'yotra ts'oqui, m'mefa p'uya, gátho yø ja'i ja ngue da tho ra ndate. Pe nu to gá di nthui rá mate

Oja ngue di punnba yø ts'oqui, di t'unna 'da'yo te conná nguehra Jesucristo.

¹⁸ Nuna ra Adán bi 'yøtra ts'oqui, gátho yø ja'i mi ja ngue da ma ra castigo. Pε nuna ra Jesucristo bi 'yøtra nha, gátho yø ja'i ja ngue di tocabi da ma mahojpi yø ts'oqui 'ne di nthēui ra 'da'yo te. ¹⁹ Ra Adán himbi 'yøt'e te bi xi Oja, mandøngu dyø ja'i bi gohi ngue yø 'yøt'its'oqui. Pε ra Jesucristo ngue bi 'yøt'e te bi xi Oja, ya mandøngu dyø ja'i di tocabi ngue di hojpa*bi* Oja.

²⁰ Nuna ra ley, bi ma nt'ot'i para ngue man'na gdá pa*di* ngue ja ma ts'oquih*u*. A nuyá, nu'mø dí pa*di* ngue xangu ma ts'oquih*u* i ja, ya man'na gdá pah*m*u ngue nuna rá mate Oja bi 'dacju, ma datho ngue xangu na. ²¹ Janangue nuna ra ts'oqui xa bennga ma mm*ui*h*u*, gue'a bá hanngah*u* ra ndate'a. Pε nuyá, ngue ya bi bennga ma mm*ui*h*u* rá mate Oja ya, guehna bá hanngah*u* ra 'da'yo te naya, ngue ya bi ma mahoqui ma ts'oquih*u* conná nguehma Hmu*h*u Jesucristo.

6

¹ ¿Ndana exa ja ngue ga øth*u* ya'mø? ¿Ua sä ngue ga sigue ga øth*u* yø ts'oqui n'namhma ngue nuna Oja man'na xangu rá mate di 'dacju? ² Nu'a, hingui sä'a ngue ga sigue ga øth*u* yø ts'oqui. Sinoque ya bi zep'ua te ra ts'oqui xtá øth*u* m'met'o. ¿To go ena ngue ga sigue ga øth*u* yø ts'oqui? ³ ¿Ua hingui pah*m*u ngue nu to gátho ya dá nxixyah*u*, ya dá mbenth*u* ra Jesucristo? Nu'a i du'a, xquet'a tengutho 'mø ya dá tuh*u*. ⁴ Nu'mø ma nxixyah*u*, ya dí ør'ma güendah*u* ngue ya bi zep'ua ra nts'o xtá

øth_u m'mæt'o. Ëntho ya bi ma nt'äguigah_u tengutho ra Cristo ngue bi t'ägui. Pε nuna ra Cristo conná ts'edi rá Papá bi japi ngue bi bεnnate p'ua bi t'ägui. A nuju ya, tengutho 'mø ya dá bεnnateh_u ngue ma'da'yo dá m'mahm_u. ⁵ Porque nu'mø dí øth_u ra güenda ngue ya dá tuh_u tengutho ra Cristo ngue bi du, xquet'a ya dí øth_u ra güenda ngue ya ma'da'yo høndá m'mahm_u tengutho ra Cristo ngue ma'da'yo bi m'mai.

⁶ Nu'mø mi 'dømb_u ja ra pont'i ra Cristo, tengutho 'mø ngue ma do'yoh_u bi 'dø'mi. Porque ya bi zεp'ua yø ts'oqui xtá øth_u m'mæt'o, ya hinni mantho di mandagah_u ra ts'oqui tengutho 'mø gdi øt'e ngue ma hmuh_u'a. ⁷ Porque nu ra ja'i øtrá güenda ngue bi du rá do'yo, ya bi hyεp'ua ra ts'oqui. ⁸ Pε nu'mø dí ør'ma güenda ngue ya dá tuh_u 'mø mi du ra Cristo, ya dí εc'eih_u ngue ma'da'yo høndá m'mahm_u tengutho ra Cristo ngue ma'da'yo hømbi m'mai. ⁹ Porque dí pahm_u ngue nu'mø mi du ra Cristo, bi bεnnate, 'nε ya hinni mantho da du. Sinoque 'bui para zantho. ¹⁰ Ra Cristo n'na nditho bi du conná nguehyø ts'oqui yø ja'i. A nuya ngue ya 'bui, ga 'buhya ngue ørpabi rá pähä Oja. ¹¹ Da guεcju ya, ma ga njath_u p'uya, ga øth_u ngue ya bi zεp'ua ra ts'oqui ngue ya ma n'yoh_u ra Jesucristo. Ya gdá 'buhm_u'a ya ngue ga ørpah_u rá pähä Oja.

¹² Janangue nuyá, mεnte yø pa dí 'buhm_u ua ja ra ximhäi, ya hinni mantho ga unhn_u ra 'yu'a ra ts'oqui. Hinga nneh_u ngue da dajpah_u'a tengue rá pähäε ma do'yoh_u. ¹³ Hinga unna 'yu ma mmaih_u ngue ga øth_u ra nts'o. Sinoque ma ga unma mmaih_u Oja ngue ra nho ga øth_u. Porque

ya ma'da'yo hõndá m'mũhmũ. ¹⁴ Nu'a ra ts'oqui xí bẽnga ma mmũi ngue mađi mandagahũ, ya hĩnni mantho di mandagahũ'a ya. Nu'a ra ley mi haxra güenda ngue ma ts'oquihũ, ya hĩnni mantho hascahũ ra güenda'a ya. Porque Oja, ra matetho bi 'yõt'e ngue bi yangthogahũ.

¹⁵ Ya bi nyamma tehũ, pẽ hinga gue'a ngue ga øthũ te gã mmamp'ũ ja ra ley i nyamma tehũ. Sinoque Oja ra matetho bi 'yõt'e ngue bi hoga ma ts'oquihũ. Xi ya, ngue ya bi ma mahoqui ma ts'oquihũ, ¿ua sä ga sigue hõnga øthũ yø ts'oqui? Nu'a ya hĩn'na'a. ¹⁶ Ya guí pahmũ ngue nu'mø ga homma hmũ di mandagahũ, ya dí ohũ rá 'yẽ'a ma hmũhũ. Janangue nuyá, nu'mø ga øt'e ngue ma hmũhũ'a ra ts'oqui, ya jatho ngue ga tuhũ 'mø. Pẽ nu'mø ga øt'e ngue ma hmũhũ Oja, ya di hoga ma ts'oquihũ. ¹⁷ A nugã, dadi ja mammadi Oja porque ya gá hyehmũ p'ũ ra ts'oqui xí bẽnt'a ni mmũihũ. 'Nẽ ya gá unni mmũi gá 'yẽc'ẽi'a ra hya bi sãn'nahũ. ¹⁸ Ya bá njuc'ahũ p'ũ ja ra ts'oqui. A nuyá, gã gue'a ra nho guí nnøpe ni hmũhũ ya. ¹⁹ Nuna ra hya dí mmangã, dí honi te nna hyejpa ra hya, n'namhma ngue da ãini xanho ni mmũihũ hanja ra hya. A nuyá, nu'mø yø pa xa thogui, xcá unhnũ ra 'yu'a ra nts'o ngue mi tap'ahũ, mathoguitho yø ts'oqui xcá 'yøthũ. Pẽ nuyá, ãami unni mmũihũ ngue gã ra nho gui 'yøthũ ya. Janangue nu'a te gã gui 'yøthũ, ãa gue'a te rá 'bẽfi Oja gui 'yøthũ.

²⁰ Nu'mø yø pa xa thogui ngue gã ra nts'o xtá øthũ, hĩnni pađi ga øthũ ra nho. ²¹ ¿Teni 'bẽ'a dá tahmũ ngue'a ra nts'o xtá øthũ? Porque ra

'bε'isätho te xtá øthü. Gä rä ndate bá n'youi. ²² Pε nuyá, ya dá pømhü p'ü ja rä ts'oqui ya, ya yø mεfigahü Oja ya. Janangue ya yø ja'igahü Oja 'nε ya di 'dacjü rä te para zantho. ²³ Nu'a rä njut'i ngue rä ts'oqui, gue'a rä ndate'a. Pε nu'a di un'Oja, gue'a rä te para zantho di 'dacjü rángue dí n'yohü mä Hmüü Jesucristo.

7

¹ Ague mä zi cü'ahü, ya guí pahmü ngue rä ley i ja, i ja rá ts'edi rä ley ngue di manda rä ja'i mente 'büi. Pε nu'mø bi dü rä ja'i, ya hinnü mantho di manda rä ley rä ja'i. ² Ya guí nnuhü tengutho n'na rä xisu 'mø bi nthati, i ja n'na rä ley hapü mma ngue hin'yü rä nt'edi dá hyεp'ü rá damme rä xisu. Pε nu'mø ya bi dü rá damme, ya bi xot'a rä ley mi sammrä xisu. ³ Pε nu'mø høndi nthaträ xisu 'nε 'bätträ damme, ya rä ts'oqui øträ xisu. A nu'mø bi dü rá damme, ya bi xot'a rä ley mi ja ngue rä nthati. Ya sä di nthati mahøn'a, 'nε ya hingrä ts'oqui øträ xisu ngue di nthati.

⁴ A nuya mä zi cü'ahü, ya dí øträ güenda ngue dá tuhü p'ü ja rä pont'i bi dü rä Cristo. Nu'a rä ley mi sangbahü, ya bi xotrá hyä'a ya. Ya hindü mandagahü rä ley ya. Ya mä n'yohü'a rä Cristo bi bεnnate p'ü ha bi t'ägui. Ya dá zä gä ørpahü rá 'bεfi Oja ya. ⁵ Nu'mø yø pa xá thogui, gä rä nts'o xtá n'yohü. Mä pahmü'a te mmamp'ü ja rá ley Oja, εnä man'na bi 'yannga mä mmühü rä ley ngue rä ts'oqui gä øthü. Pε nu'a rä njut'i ngue rä ts'oqui, gue'a rä ndate'a. ⁶ Pε ya bi xotrá hyä'a rä ley maði mandagahü ya. Porque ya dí øthü rä güenda ngue

ya dá tuh̄. A nuyá, mā'da'yo dá m'm̄hm̄ para
 ngue gā ørpah̄ rá 'bēfi Oja. Guehna rā Espíritu
 Santo di 'dacj̄ rā pāhā gā ørpah̄ rá 'bēfi Oja ya, pē
 h̄inna øth̄ rá 'bēfi Oja ngue gā suh̄'a te mm̄amp'̄
 ja rā nyogui ley.

7 Ngue ya d̄i mm̄angä nā rā hya nā, çua guí
 εmh̄m̄ ngue d̄i mm̄a ngue ya h̄ingui ho rá ley Oja?
 Nu'a, h̄in'na'a. Sinoque rā ley xandøh̄o. Xi'mø
 ngue h̄indi ja rā ley, ya h̄inxçā pah̄m̄ te 'bē'a nā rā
 ts'oqui 'mø. Tengutho mm̄anna ley ngue εnā: “Yo
 guí nneh̄ n'na rā cosa ngue n'nan'yo to rá mm̄eti”,
 i εnā. Jan̄angue nuyá, d̄i pah̄m̄ ngue rā ts'oqui d̄i
 øth̄ 'mø d̄i nneh̄ n'na rā cosa ngue n'nan'yo to rá
 mm̄eti. 8 Nu'mø mā pah̄m̄ te mm̄amp'̄ ja rā ley,
 εnā man'na bi haçj̄ rā ts'edi ngue d̄i nneh̄ n'na rā
 cosa nu'a n'nan'yo to rá mm̄eti. M̄ente rā pa h̄imbi
 fadi te mm̄amp'̄ ja rā ley, h̄indi n̄equi te 'bē'a nā rā
 ts'oqui. 9 Nugä, nu'mø h̄immará pad̄i te mm̄amp'̄
 ja rá ley Oja, ya d̄i εnā ngue xanh̄o te d̄i øt'e. Pē
 nu'mø mā pad̄i te mm̄amp'̄ ja rā ley, bi d̄inmā
 mm̄i p'̄ya ngue h̄ind̄i øt'e te mm̄amp'̄ ja rá ley
 Oja. Ya dá pad̄i ngue ja ngue gā mma rā castigo
 ngue mā ts'oqui. 10 Porque nunā rā ley m̄i ja ngue
 xti 'dacra 'da'yo te 'mø xçā øt'e te gā d̄i mānda,
 guehna rā ley bi zänngui ngue gā mma rā castigo
 nā, porque h̄indā øt'e te d̄i mānda rā ley. 11 Nu'a rā
 ts'oqui m̄i jagui, gue'a m̄i härcā mā n'yomf̄eni'a, d̄i
 εnā ngue dā zä gā øt'e te gā mm̄amp'̄ ja rā ley. Pē
 nup'̄ ja rā ley p'̄ya, dá timp'̄ mma ngue gā mma
 rā castigo ngue mā ts'oqui.

¹² Janangue nuna rá ley Oja, xandønhø na. Nu te gäma hya di manda, gäthø xandønhø. ¹³ Hinguí sä ga emhmæ ngue hinguí ho rá ley Oja ngue i mma ngue jatho ga mmähä rä castigo. Nu'a ja ngue gdä mähä rä castigo, ngue ja mä ts'oquihæ. Janangue co nu'a te gäma hya mmanna hoga ley, gue'a gui nεqui ngue xandønts'o mä ts'oquihæ'a.

¹⁴ Dí pahmæ ngue nu'a rä ley, gä gue'a rä hoga hya bi un'Oja i mmamp'æ. Pε nujæ ngue dyø ja'ithohæ, gä gue'a rä ts'oqui xä bεnnga mä mmæihæ. ¹⁵ Hindí padí hanja te nmi øt'e. Porque nu'a rä nho nmi nne ga øt'e, hinga gue'a nmi øt'a. Nu'a tengue hindí nnu manho p'æya, go gue'a dí øt'a. ¹⁶ Pε nu'mø ngue 'nεqui hindí nnu manhosε te dí øt'e, ya dí padí ngue nu'a te rä hya mmamp'æ ja rä ley, xandønhø. ¹⁷ Janangue nuyá, hinguí nne mä mmæi ngue dá øt'a te ya xtá øt'e. Sinoque gue'a rä ts'oqui mi jagui, gue'a go di mpε'a ngue'a te xtá øt'e. ¹⁸ Porque dí padí ngue hin tema nho xtá øt'e. Nu'a rä nho nmi nne ga øt'e, himbi zä xcá øt'e. ¹⁹ Hindá øt'a te rä nho nmi nne ga øt'e, sinoque nu'a te rä nts'o hindí nnu manho ngue ga øt'e, gue'a xtá øt'a. ²⁰ Janangue nuyá, nu'mø xtá øt'ä'a rä nts'o hindí nne ga øt'e, pε hingo dadi jagä'a, sinoque gue'a rä ts'oqui xä bεnnga mä mmæi, gue'a go di ja'a.

²¹ Nguna rä hya xtá thocä ya. Nu'mø nmi nne ga øtra nho, pε xøgue høntra nts'o mi so mä mmæi ga øt'e. ²² A nugui, dadi hogä'a te rä hya mmamp'æ ja rá ley Oja. ²³ Nua ja mä mmæi mi ja ua n'na rä n'yomfεni ngue hinmi nnu manho'a te rä nho nmi sänni ga øt'e. Pε nuna rä hya na, nu'a rä ts'oqui xä

bɛnngagui ma mmɛi, gue'a himmi nneque ga øtra
 nho'a. ²⁴ Pɛ huɛcate yø ja'i njap'ɛ. ¿Te'o da zä da
 yanɪ ngue hinda thohra castigo ja ngue da thogui?
²⁵ Porque conná n'yomfɛni ra ja'i i nnu manho'a te
 ra nho mmamp'ɛ ja rá ley Oja. Pɛ nu rá do'yo ra
 ja'i, gä gue'a rá pähä ra ts'oqui i nne da 'yørpe. Pɛ
 dadi ja mammadi Oja ngue ma Hmuɥɥ Jesucristo
 go bi zä bá juɣahɥ p'ɛ ja ra nts'o'a.

8

¹ A nuyá, ngue ya ma n'yohɥ ra Jesucristo ya, ya
 hinga mmähä ra castigo ya. Porque nu to n'youi ra
 Jesucristo, ya bi n'unɪ ngue gue'a ra Espiritu Santo
 da xänbɪ te da n'yo. Ya hinni mantho ngue øtra
 nts'o mi ja rá mmɛi m'mɛt'o. ² A nuyá, i ja rá ts'edi
 ra Espiritu Santo ngue di 'dacjɥ ra 'da'yo te ngue
 man'yohɥ ra Jesucristo. Ya bá juɣahɥ p'ɛ ja rá ts'edi
 ra ts'oqui madi mandagahɥ, ya bi yanjɥ ngue ra
 castigo mi ja ngue ga thohmɥ. ³ Dá pähmɥ hanja'a
 rá ley Oja, pɛ himbɪ hyät'i bi guɣahɥ p'ɛ ja rá ts'edi
 ra ts'oqui'a ra ley. Porque himbɪ zä dá øthɥ gätho'a
 te gämä hyä di manda ra ley. Pɛ nuna Oja bi yanjɥ.
 Bi 'yøt'e ngue bi nja'i rá Ts'unt'ɥ bá penhua. Bi
 hnu ngue ra ja'i, pɛ himbɪ 'yøtra ts'oqui. Guehna bi
 tho na ngue bi gurca ma ts'oquihɥ. Bi hyɛjpabi rá
 ts'edi ra ts'oqui xi bɛnnga ma mmɛihɥ. ⁴ Nguna bi
 'yøt'e, porque bi nepe ngue gue'a ra Espiritu Santo
 da gäɣahɥ ra 'yu gdá n'yohɥ, n'namhma ngue da
 zäp'ɛ ga øthɥ ra nho mmamp'ɛ ja ra ley. Pɛ nu'a ra
 nts'o mi ja ma mmɛihɥ m'mɛt'o, ya hingui sä ngue
 ni mantho ga øthɥ'a ya.

5 A nu ra ja'i ngue rá n'yomfɛnise jɛqui te ga 'yo, hɔnt'a te ra nts'o ga 'bɛhyɔ ja'i di ja ndummai ngue øt'e. Pɛ nu ra ja'i ngue gue'a ra Espiritu Santo di unna hoga n'yomfɛni ga 'yo, gue'a ra ja'i ngue hɔndrá pähä Oja di ja ndummai ngue øt'e.

6 Janangue nuyá, nu to di ja ndummai ngue da 'yøtra nts'o ga 'bɛhyɔ ja'i, da ma ra castigo. Pɛ nu ra ja'i di ja ndummai ngue gue'a rá pähä Oja da 'yørpe, gue'a ra ja'i hu rá mmɛi ngue di t'unna 'da'yo te'a.

7 Nu yø ja'i ngue hɔndra nts'o di ja ndummai ngue øt'e, guehya yø nsaiui Oja ya. Porque hinguí nne da 'yɛc'ɛi te mmamp'u ja rá ley Oja. Ni xinga gue'a Oja di sä ha di 'yɛc'ɛi.

8 Janangue nuyá, nu'u yø ja'i ngue hɔndra nts'o di ho da 'yøt'e, guehya hinguí nnu manho Oja te ga 'yo ya.

9 Pɛ nuja ngue ya dá hehmu p'u ra nts'o, gue'a ra Espiritu Santo i cägbahmu ra 'yu nna 'yohmu. Porque ra Cristo bá penhna Espiritu Santo ngue di n'youi te'o gä ɛc'ɛi. A nu yø ja'i ngue hinguí n'youi ra Espiritu Santo, guehya yø ja'i hinguí ɛc'ɛi ra Cristo ya.

10 Nu ma do'yohmu, ya bá ɛp'u ra pa da du ngue ra ts'oqui i ja. Pɛ ngue di n'yohmu ra Cristo, nu ma tehmu di sigue di m'mũtho, porque ya bi hoga ma ts'oquihmu Oja.

11 Nuna Oja bi japi bi bɛnnate ra Cristo 'mø mi du. Xquet'a da japi di bɛnnate ma do'yohmu 'mø ya xtá ndu, porque ya dí n'yohmu ra Espiritu Santo.

12 Ague ma zi cu'ahmu, i ja ts'editho ga øthmu'a te ra hya xänngahmu ra Espiritu Santo. Ya hinda dajpahmu ra nts'o so ma mmɛihmu.

13 Porque nu'mø ga siguethohmu ra nts'o xtá øthmu m'met'o, ya ga mmähä ra castigo. Pɛ nu'mø ga øthmu'a te xänngahmu ra Espiritu Santo, ngue ga hehmu p'u ra nts'o, ya di

'dacj_u rā 'da'yo te para zantho.

¹⁴ A nuyá, nū to gātho ya gā 'yo'a te rā hya xānnbabi rā Espíritu Santo, gue'ᵤ yø basī Oja'ᵤ. ¹⁵ Ya mā n'yoh_u rā Espíritu Santo ya. Ya hinguī ja ngue hōngā nsuh_u ya, tengutho n'na rā ja'ī 'mø sū rá hmu. Porque majuanī ngue ya yø basīgah_u Oja ya. Nūnā rā Espíritu Santo dí n'yoh_u, guehna annga mā mmuih_u nā ngue dí emph_u Oja: “Mā Papá'ī”, dí emph_u. ¹⁶ A nūnā rā Espíritu Santo dí n'yoh_u, guehna øt'e ngue dí pahm_u p'ᵤ ja mā mmuih_u ngue ya yø basīgah_u Oja nā. ¹⁷ Pε ngue ya yø basīgah_u Oja ya, xquet'a di tocagah_u'a rā nho di yat'Oja di unī. Tengutho rā nho di t'unna Cristo, ngut'atho dī n'nacj_u. A nuyá, nū'mø dí nne dī n'nacj_u nā rā nho di t'unna Cristo ya, pε gue'mø gā n'unī gā säh_u rā n'ᵤ tengutho rā n'ᵤ bi zā rā Cristo.

¹⁸ Ma gā ør'mā güendah_u ya, ngue zits'urb_u dí säh_u rā n'ᵤ ya, porque nū'a rā nho di 'dacj_u Oja m'mefa, mā datho xandøngu'a. ¹⁹ Nū te gāma cosa bi zān'Oja ngue ja ua ja rā ximhäi, a nuyá, i ndø'matetho asta gue'mø dā zønna pa xa nzän'Oja ngue di unna nho yø basī. ²⁰ Porque Oja bi hocra ximhäi, pε bī nts'om'mø mī man'Oja ngue dī njapra castigo'a rā ts'oqui bi 'yøtra Adán. Pε xquet'a Oja bi zänni ngue dā 'yēhra pa mahōnda gom'da'yo rā ximhäi. ²¹ Gue'a rā pa'a ngue ya hinnī mantho dī nja rā ndate'a rā ximhäi'a. Ya hindī nts'onnyø cosa nū'ᵤ ja yø te. Nūya yø hya ya, gā guehya dī nja'mø bi zønna pa di unna nho yø basī Oja ya. ²² A nuyá, dí pahm_u ngue nū'a te gāma cosa ja ua ja rā ximhäi, gā sä rā n'ᵤ, i dants'ī tengutho 'mø

bi zōnna ora dī m'məhrá basi n'na ra xisu i sä ra ndate, i njarbutho yø cosa ja ya. ²³ 'Nε hinga hōnt'a te ja nximhäi sä ra n'ə, xquet'a 'nεcjə dī nnehə ngue dā tho'a ra n'ə dí sähə, dā 'yεhra pa ngue dā gom'na'yo mā do'yohə. Ya dī nεqui ngue dyø basigahə Oja p'əya. Madague'a ngue ya dī n'yohə ra Espíritu Santo, pε dī nne gā nnuhə te gāmə nho dī nja m'məfa. ²⁴ A nuyá, ya dí εc'εihə ngue dī nja'a te mman'Oja, janangue bi yanjə. Pε xi'mø ngue ya bī nja te mman'Oja, ya hinguī ja ngue te nimantho gā tømhmə 'mø. ²⁵ A nujə, dí tømhmə'a te ja ngue dī nja m'məfa. Ma gā sethə'a te gā ra n'ə dí thomhmə, astā gue'mø dī nja'a te dí tømhmə dī nja.

²⁶ A nujə, nu'mø dí nne gā mmat'Ojahə 'nε hīndī padī te gā xihmə Oja, go ra Espíritu Santo i fäxte. Madague'a ra jats'itho nna bεmhmə Oja, pε ra Espíritu Santo go øt'a ngue i cohi ngue ra mhmat'Oja'a ra hya hinguī pøts'e gā mmamhmə. ²⁷ Porque nuna Oja, ya padī temā hya ja mbo mā mməihə. I tīni temā hya i nne dā manna Espíritu Santo. Porque nu'a te ra hya nne Oja ngue di ts'ofø, go ra Espíritu Santo'a äpra mate Oja conná nguecjə.

²⁸ Dí pahmə ngue nu to gā dadi mahmə Oja, gue'mø xanho ogue xan'ə te dí thohmə, pε Oja honi ha gui japi ngue dā 'yørcəhə ra nho. Porque ya xpā nzänn'Oja tengū gā cohmə m'məfa. ²⁹ Hante ngue dī nhohra ximhäi, nuna Oja ya padī te'o ja ngue dā 'yεc'εi m'məfa, guehya yø ja'i bi zännbi ngue dā gohi tengutho rá Ts'unt'ə Oja ya. Janangue nuna rá Ts'unt'ə Oja, guehna 'bet'o nā ngue dī ncuui gätho yø 'yεc'εi. ³⁰ Nuna Oja, ya mam'met'o xpā nzänni

te'o ja ngue da zofo, guehya yø ja'i bi zohya. A nuya yø ja'i bi zofo, ya bi hojpabi yø ts'oqui. Nuya yø ja'i ya bi hojpabi yø ts'oqui, bá ep'ua ra pa da gohyø ja'i tengutho rá Ts'ant'ua Oja.

³¹ ¿Ndana man'na ra hya ja ngue ga mmamhmu 'mø? Ya ma amigohu Oja ya. Nu te'o nne da zæcju ya, ya hinte di muui'ua ya. ³² Nuna Oja himbi nya rá mmui ngue bá pænua rá Ts'ant'ua ngue bi du conná ngueju. Ja dí hæxh p'ua njuani ya ngue nu te gäma hya bi man'Oja ngue di 'dacju, di 'dacju'a. ³³ Gätho gahu, ya xa huanngahu Oja, ya hingui sä to da 'yembu ngue ni mantho ja ma ts'oquihu. Porque guesε Oja bi hoga ma ts'oquihu. ³⁴ Ya hinda zä to da 'yena ngue ga mmähä ra castigo. Porque ya bi du ra Cristo conná ngueju, 'ne bi bennate, ya bí 'bap'ua ja rá 'yei Oja ya. A nuyá, gue'a zant'a ma mäxteh p'ua ha 'bu Oja'a ya. ³⁵ Ya hinte da zä da hyaqui te gui macju ra Cristo. Madague'a ga sähu ra n'ua, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue tu ma mmuihu, pe ngutho di macju. Ogue hinyu te ga sihu, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue hinyu ra ulu ga hehu, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue dí 'bumma n'uhu, hingui nne ha da nuhu yø ja'i, pe ngutho di macju ra Cristo. Ogue ya ja ngue da thojh, pe ngutho di macju ra Cristo. ³⁶ I nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro ra hya ngue ena: “Di ucähe yø ja'i ngue dí εc'ei'ähe, n'na pa ngu n'na pa i nne da hyoje. Entho ho de'yo yø ja'i p'ua ga mbeni”, i ena. ³⁷ Madague'a ga sähu ra n'ua 'mø ngue dí thohmu tengü ya yø hya ya, pe ma ga hahmah ra ts'edi'a te gui macju ra Cristo. ³⁸ Janangue ma ga segurahu ngue nuna Oja zant'a

dí macj_u n_a. Ya hinda zä dä hyac'a te r_a n'_u dí thohm_u m_ente dí teh_u. Ni xinga gue'mø dä thoj_u. Ni xinga guehyø anxε dä zä dä hyaqui. Ni xingra zithu dä zä dä hyaqui. Porque Oja dí macj_u r_a pa ja p'uya, daguehra pa di 'yεp'_u di majc_u Oja. ³⁹ Nu te gätho bi hoc'a Oja, ngup'_u mahεts'i, ngu ua ja r_a häi, ya hinjonda zä dä hyagah_u'a gui macj_u Oja. Porque ya mä n'yoh_u n_a r_a Hmu Jesucristo.

9

¹ Nugä dí εc'ei r_a Cristo, janangue nuna r_a hya dí nne g_a xi'ah_u ya, hingra fehni n_a. Guesε r_a Espiritu Santo xijpa mä n'yomfεni_i ngue majuan_i n_a r_a hya dí xi'ah_u. ² Mathoguiitho dí 'b_u ndumm_u. I 'b_umm_uan'_u mä mm_u ngue mä mmijudíohe hingui nne dä 'yεc'ei r_a Cristo. ³ Nu'mø dí sä ha gdá japi ngue g_a nyangä mä mmijudíohe, nugä g_a øt'e, madague'a go g_a mmagä r_a castigo, ya hinga nnugä r_a Cristo. Pε nja ngue hingui sä. ⁴ Nuya yø judío ya, guehya yø mbom'mεto r_a Israel. Bi zo Oja ngue dä 'yøt'e ngue yø bas_i. Guehya bi nu ha bi nja ngue bi 'yuhrá ts'edi Oja ya. 'Nε bi gohmi r_a cohi ya yø judío ya. Bi dāpra ley nu'a ja ngue dä n'yo. Bi xifi ha di japyø ndanne ja ngue dä 'yøt'e. Mazihotho n_a r_a hya bi yarpabi Oja yø judío ngue dä 'yørpe. ⁵ Guehya yø mbom'mεto yø ndiua judío ya. Nu'mø mi mihra Cristo, xquet'a r_a judío n_a. 'Nε guehna Oja n_a ngue di manda gätho'a tengue i ja. 'Nε guehna t'εspabi n_a para zantho n_a. Da ngut'atho.

⁶ A nuyá, xangu yø judío hingui nne dä 'yεc'ei r_a Cristo. Pε hingui sä g_a εhm_u ngue ya hinda nja'a

te ra hya bi xi Oja yø judío. Porque himma juani ngue gätho yø judío yø ja'i Oja. Janangue hinga gätho yø judío di tocabi ya yø hya xa yat'Oja ngue di nja. ⁷ Porque bi xi Oja ra Abraham ngue hinga gätho'ua yø mbom'meto da gohi ngue yø ja'i Oja. Nuna Oja bi 'yɛmbi: “Nu'ua yø basi ra Isaac, hont'ua da gohi ngue yø basi Oja'ua”, bi 'yɛmbi. ⁸ Gätho yø ja'i 'bui, hinga gätho yø basi Oja. A nuya yø ja'i ngue yø basi Oja, guehya yø ja'i ya xpa nzännbi ngue di tocabi ra hya di yat'a Oja ya, høndya yø basi Oja ya. ⁹ Porque nguna ra hya bi xi Oja ra Abraham, bi 'yɛmbi: “Bá ep'ua ra pa ga ut'aui ngue ja ma ts'edi. Nuna ra Sara ni xisu, di m'mua'a n'na rá ts'unt'ua”, bi 'yɛmbi.

¹⁰ Mi ma yø jeya p'uya, bi nte na rá ts'unt'ua ni hu ngue ra Isaac, bi nthatui ra Rebeca. Mi hya ra basi na ra Rebeca p'uya, yø cuate bi øni. ¹¹⁻¹³ Pe hante ngue da mihya yø basi ya, nuna Oja, bi xihra Rebeca ngue ra Esau rá madi da mi'a. Nuna ra Jacob ngue ra zuxinya, di manda rá n'yohua na. Nguna nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro ngue bi man'Oja, bi 'yɛna: “Dadi maca ra Jacob, pe ra Esau, hin dadi madi”. Guehna ra hya bi man'Oja naya hante da mihyø basi. Hinga 'be bi dø'ma Oja ngue di m'muhya yø basi para ngue da hnu ndana di n'yo xanho, ndana hingu'i 'yo xanho. Ja di nequi ua ya ngue ya mam'met'o xpa nzän'na Oja te 'be'a ja ngue di nja m'mefa. Hingue masque 'bet'o da nu te 'be'a da gohyø basi, sinoque nu'a te xa nzänni ngue da huanhni, gue'a nja'a.

¹⁴ Xi ya, ¿ua i sä ga emhma ngue hingu'i ho te øt'Oja? Nu'a hingu'i sä'a. Porque nu te Gä

øt'Oja, gä gue'a ni 'yup'u øt'e. ¹⁵ Porque Oja bi 'yembra Moisés: “Nu te'o dí sänni ga huɛqui, gue'a dadi huɛc'a 'nɛ ja mā yemmai connā ngue'a”. ¹⁶ Janangue nuyá, nuna ra nho di un'Oja, hinda 'yenna ja'i ngue bi 'yemmi bi hyoni ha di dinna nho. Porque Oja ya xa nzänni to di huɛqui. ¹⁷ I nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro te bi xi Oja ra dast'abi madi manda p'u ja ra häi Egipto. Bi 'yembi: “Dí exa'i ya ngue gui ndast'abi n'namhma ngue nu'u yø hmɛya ga ut'a'i, da bahyø ja'i ndap'u bi zä ngue te'o gä. 'Nɛ da badi ngue ja mā ts'edi”, bi 'yembi. ¹⁸ Ja di nɛqui ua ya ngue nuna Oja, nu'a go da zänni ngue di huɛqui, gue'a di huɛc'a. Nu'a go da zänni di untho ra 'yu ngue xta naxi rá mmäi, gue'a di unna 'yu'a.

¹⁹ Rá nɛgui 'bäi to nne da 'yɛngya: “Hanja Oja 'mø ngue embi ja yø ts'oqui yø ja'i. Porque Oja, nu'a te xa nzänni ngue da 'yøt'e, hinjonni ja'i da zä da däqui te sänni da 'yøt'e”, da 'yɛngui. ²⁰ A nuju ngue dyø ja'ithohu, ζteni 'be'a go gui ena ga japhu Oja ngue'mø ga ena hinga nnu manhohu te sänni da 'yøt'e? Xi n'na ra ts'øye, ζua sä da 'yembra 'yøt'ats'øye: “Hindi nnu manhogä te ra forma gui hogagui”, da 'yembi? ²¹ Nu ra 'yøt'ats'øye, nu'a goma forma da nepe da gohra ts'øye di hoqui, ya gue'a da go'a. Madague'a ngue n'nat'a ra bøhäi, pɛ da zä da 'yøt'a n'na ra ts'øye ngue nts'upi, xinda zä da 'yøt'a n'na ra ts'øye ngue hinga nts'upi.

²² A nuyá, nuna Oja, nnepe ngue man'na di bahyø ja'i ngue jase rá ts'edi. 'Nɛ nnepe ngue man'na di bahyø ja'i ja yø ts'oqui ngue da japra castigo. Janangue tobe serpabi ya yø ja'i ni 'yup'u

ngue da ma ra castigo. ²³ Bi nepe ngue da bahyø ja'i ngue mathoguiitho xandøngu rá nho i ja Oja. Porque bi huεgahε 'nε ya dí pahmε'a te ra nho xa nzänni ngue di 'dacjε ya. ²⁴ Bi zongahε Oja. Hinga høndyø judío bi zofo, sinoque xquet'a 'nεhyø ja'i hingyø judío bi zofo. ²⁵ Bi nja tengutho mmamp'ε ja ra libro bi 'yotra pøngahya Oseas, ngue Oja bi 'yεna: “Nuyá yø ja'i xtá man'a m'met'o ngue himma ja'i, a nuyá dí mma ngue ma ja'i ya. Guehya yø ja'i ngue hin madí madí, pε nuyá dadi mahya”, bi 'yεna. ²⁶ Nu'ε yø mmεngu p'ε ja ra xεqui bi xihyø ja'i Oja ngue εmbi: “Nugä, himma ja'i'ahε”, pε ja 'bexpi xip'ε p'εya ngue εmbi: “Nugä drá Oja, majuaní ngue dí 'bui, guεcä mā basí'ahε ya”, bi 'yεmbi.

²⁷ A nu'ε yø ja'i ngue yø judío, nuna ra pøngahya Isaías bi 'yεna: “A nu'ε yø judío, madague'a mandøngutho'ε, tengutho yø 'bomu dehe p'ε ja ra jathe, pε zi yohotho'ε da bøní ngue di nyani. ²⁸ Porque nu'mø ra pa da japra castigo Oja gätho yø ja'i rá nguñi nximhäi, n'na zihmantho di nja”. ²⁹ Ra Isaías mahømbi 'yεna: “Nuna Oja jase rá ts'edi, nu'mø hin dadi huεcyø ja'i na, n'na zihmantho di jua'ε yø judío, tengutho 'mø mi jua'ε yø ja'i mi 'bap'ε ja ra hnini Sodoma 'nεp'ε ja ra hnini Gomorra”.

³⁰ Guehna ra hya naya ngue nuyá yø ja'i hingyø judío, guehya himmi honi ha di nhojpauí Oja ya. Pε bi 'yεhra pa ngue bi 'yεc'ei Oja yø ja'i, gue'a i nhojpauí Oja'a ya. ³¹ Pε nuyá yø judío mi hu yø mmui xti nhojpauí Oja, ngue mi εna xtá 'yøt'e te

gä mmamp'ua ja ra ley. Pe h̄injombi b̄oni ngue xta mma mahojpi rá ts'oqui ngue xta 'yõt'e te mmamp'ua ja ra ley, porque h̄injongui p̄oni ngue da 'yõt'e te gäma hya di manda ra ley. ³² ¿Hanja 'mø ngue h̄imbi nhojpau Oja yø ja'i? Porque mi nne ngue xtí nyanyø te yø ja'i ngue xta 'yõt'a te gä ra nho mmamp'ua ja ra ley. Pe h̄imbi ne xta 'yεc'ei yø ja'i ngue ra Cristo na da zä da yani. Ja bi fespua yø gua p'uya, porque ra Cristo tengutho 'mø 'benna do p'ua ha da tho ra ja'i, di fets'e. ³³ Nup'ua ja ra Maca Libro nt'ot'i p'ua ra hya ngue Oja bi 'yεna: “Ga pecä p'ua Sión n'na ra do ngue di fesyø ja'i. Pe guedra ndø mēdo da 'yõt'e ngue da dähø ja'i. Pe nu to gätho da 'yεc'ei na ra do na, da dini xanho p'ua ja yø mmui ngue nu te ra hya εc'ei, gätho majuan̄i ngue di nja”.

10

¹ Ague ma zi cu'ahua, janjuan̄i dí hahma mmui di mmarpabi Oja'ua yø judío ngue di nyani. ² Porque dí pacä ngue yø mmui ga ndanne Oja. Pe nja ngue nu'a rá ndanne øt'e, h̄ingui tinyø mmui hanja na ra hya nne Oja ngue di nyanyø ja'i. ³ Porque h̄ingui nne da bad̄i tema hya xa zän'Oja ngue di nhojpabi yø ja'i. I εna ngue da hyonsε ha di japi ngue di hojpabi Oja. Janangue h̄ingui nne da 'yεc'ei na ra hya di hojpabi Oja yø ja'i. ⁴ Nu to gätho ya εc'ei ra Cristo, guehya yø ja'i bi nhohyø ts'oqui ya. Ya h̄inni mantho da 'yεnyø ja'i ngue 'be da 'yõt'e te gä mmamp'ua ja ra ley, ja di nyanyø te.

⁵ Pe nuya yø ja'i εna ngue di hojpa Oja yø ts'oqui ngue da 'yõt'e te gä mmamp'ua ja ra ley bi 'yotra Moisés, pe ra Moisés, i ja ua na ra hya bi 'yot'i, ngue

ενα: “Nū ra ja'i da hyät'i da 'yøt'e gätho'ü yø hya di manda ra ley, guehna ra ja'i di nyanna te na”, i enna hya. ⁶ Pe ja man'na ra hya, guehna ra hya naya di nhohma ts'oquihü ngue ga εc'eiü ra Jesucristo. Porque nt'ot'i ra hya ngue εna: “Janangue nuyá, 'yo sä guí emhmü ngue jatho ngue to da ma mahets'i, da si ra Cristo ngue di nyante. Porque ya bi zøcua ra Cristo. ⁷ 'Yo sä guí emhmü ngue nuya jatho ngue to da map'ü o yø ánima ngue da honna Cristo. Porque ya bi bennate”. ⁸ Ya hingui ja ngue ja gui hyomhmü hanja ra hya ngue ha di nhohyø ts'oqui yø ja'i. Porque nt'ot'i ra hya ngue εna: “Nuna ra hya na, hinga yap'ütho ja ngue nu'i. Ya gadi nxihmü na ra hya na ya. Ya jap'ü ja ni mmüihü na ra hya na”, i εna. Nuna ra hya mmanna ya, guehna ra hya di xi'i ngue gui 'yεc'eiü na. ⁹ Nu'mø ga mamhmü ngue ra Jesús, gue'a ma Hmü'h'a, 'nε ga εc'ei p'ü ja ma mmüihü ngue Oja bi japi bi bennate 'mø bi dü, ya di nyanma tehü. ¹⁰ Porque Oja gue'a di hogahü'a ngue'mø di εc'ei p'ü ja ma mmüihü. 'Nε'mø ga xihmü yø ja'i ngue di εc'eiü ra Hmü Jesucristo, ya da yanjü Oja.

¹¹ Nup'ü ja ra Maca Libro, nt'ot'i p'ü ra hya ngue εna: “Nü to gä da 'yεc'ei ra Cristo, hinjam'mø da zä da 'yεnna ja'i ngue hingui ho te εc'ei”. ¹² I mma ngue gätho yø ja'i, ngu'ü yø judío, ngu'ü hingyø judío, gä n'nat'a Oja nnøpe ngue yø Hmü. 'Nε nuna Oja, xandøngu ra nho di unni te'o gä nzofo. ¹³ Porque nü to gä nzohna ra Hmü, guehna ra ja'i di nyanna te na.

¹⁴ Xi'ü yø ja'i hingui εc'ei ra Cristo ya, ¿hague di zohra Cristo 'mø? Pe ¿hague di 'yεc'ei 'mø ngue

h̄ingui øde hanja ra hya? 'Nε çhague di 'yøhyø ja'i hanja ra hya 'mø ngue h̄injongui xifi hanja? ¹⁵ 'Nε çhague da m'mahyø ja'i da ma hanja ra hya 'mø ngue h̄injongui et'i ngue da ma da manna hya? Nup'ua ja ra Maca Libro i ena: "Nu'ua yø ja'i mmanna hoga 'da'yo hya ngue ha di zä ga nhøjpahua Oja, mazihotho 'mø da zøcua'ua ngue da xicjua rá hya Oja".

¹⁶ Pε nja ngue h̄inga gätho yø ja'i εc'ei ra hoga 'da'yo hya 'mø sifi. Ra Isaías nguna ra hya bi ma, bi 'yena: "Ague ma Oja'i, çhanja ngue h̄ingui εc'ei yø ja'i na ra hya di mmangähe?" bi 'yena. ¹⁷ Pε nu to bi 'yεc'ei, ya εc'ei ngue bi 'yøde hanja ra hya bi sifi. 'Nε nuna ra hya bi sihyø ja'i p'uya, guehna ra hya i hma hanja na ra Cristo na.

¹⁸ Pε xi'ua yø judío ngue h̄imbi 'yεc'ei ra hya, çua h̄imbi 'yøde hanja ra hya'ua? Majuan̄i ngue bi 'yøde hanja ra hya. Porque mmamp'ua ja ra Maca Libro ra hya ngue ena: "Nuna ra hya na, ndap'ua bi zä nt'øde na ra hya bi manyø mamhya. Porque nuna ra hya na, ma 'yon̄i gä rá ngun̄i nximhäi". ¹⁹ Xiya yø judío ya 'mø, çua h̄ingui 'yo yø mmui hanja na ra hya bi sifi 'mø? Pε nu mi'da yø ja'i bi dinyø mmui hanja na ra hya bi sifi. Nu'mø yø pa xa thogui, bi 'yenna Moisés: "Nuna Oja, da yanyø ja'i h̄ingyø judío, n'namhma ngue yø judío di seyabi yø ja'i nu'ua di nyani. Di ncue yø judío ngue nuya yø ja'i h̄in'ya yø n'yomfēni go da dinnbabi rá njapi Oja ya". ²⁰ Pε ra Isaías njuantho bi 'yotra hya bi man'Oja ngue ena: "Nu'ua yø ja'i h̄immi hongui, gue'ua bi dinyø mmui ha di badi te'o gui'ua. Nu'ua yø ja'i h̄immi änni te'o gui, gue'ua da nthε'be'ua", bi

'yɛn'Oja. ²¹ Pɛ nu'ɛ yø judío, Oja bi 'yɛnɑ: “N'na pa ngu n'na pa dí nzocä yø judío. Pɛ nuya p'ɛya, hinguí nne da 'yøhna ra hyä dí xifi”.

11

¹ Xi ya, xi'Oja, çua ya bi hyɛp'ɛɛ yø judío ya 'mø? Hín'na, hinguí hɛp'ɛ. Porque nugä drá judío, mā mboxitagä nā rā Benjamín, nūnā rá mbom'mɛto rā Abraham. ² Nu'ɛ yø judío, ya mā m'mɛt'o xā huan'nā Oja'ɛ ngue da gohi ngue yø basí. Janangue hinguí hɛp'ɛ Oja ya yø judío. Dami bɛmhmɛ te mmamp'ɛ ja rā Macā Libro ngue rā Elías bi yapyø judío 'mø mī mat'Oja, bi 'yɛnɑ: ³ “Ague mā Oja'í, nu yø judío, ya bi hyo'ɛ nī pøngahya. A nu'a nī altar hapɛ thanne'i yø ja'í, ya bi themhmī. Ya mahøngsɛgui dí 'bɛi ngue dí thanne'i ya. Pɛ xquet'a nne da hyogyø ja'í”, bi 'yɛnna Elías. ⁴ Mī da Oja p'ɛya, bi 'yɛmbi: “Hín'na, hinga høn'atho'i guí thannegui. Sinoque 'bɛrɛtho mī yoto mahuahī yø judío ngue thannegui, 'nɛ hinguí ndantyøhmū p'ɛ 'bɛhra dahmɛ Baal ngue da danne”, bi 'yɛn'Oja. ⁵ Da guehra pa ja p'ɛya, xquet'a njarbɛtho ya, hinga gätho yø judío xā hyɛp'ɛ Oja. Sinoque 'bɛ i'da ngue conná mate Oja bi gohi ngue yø thanhnī Oja. ⁶ Çua di ja temā nho bi 'yøtya yø ja'í bi huan'nā Oja 'mø? Nu'a, hín'na'a. Sinoque rā matetho bi 'yøt Oja ngue bi huanhnī. Nu'mø ngue di ja temā nho xtā 'yøtyø ja'í, janangue bi huanhnī, ya hingrá matetho bi 'yøt'Oja 'mø.

⁷ Guehna rā hyä naya ngue nu'ɛ yø judío mī honī ha xtí nhohyø ts'oqui, pɛ hinguí ngu'ɛ bi dīnī hā dī nhojpa yø ts'oqui. Høndya te'o ya xpā huan'nā

Oja ngue bi ma mahojpi. A nu'u mi'da yø judío, bi jorpabi yø n'yomfɛni'u ngue himbi dinyø mm̄ai hanja ra hya. ⁸ I mm̄amp'u ja ra Maca Libro ra hya ngue ɛna: “Nuna Oja, bi 'yøt'e ngue hinda dinyø mm̄ai yø ja'i'a ra hya da 'yøde. Nu'a te da nu, hinda dinyø mm̄ai hanja ra hya. Da 'yøhyø hya da hma, pɛ hinda n'yo yø mm̄ai hanja'a ra hya da 'yøde. Ngu'a bá nja'u yø pa xa thogui, da guehya mahøn'a njarbutho”. ⁹ Ra David nguna ra hya bi ma ngue bi 'yɛna: “Nup'u ha di sännigo yø ja'i, di ɛna ngue ja mpähä, di ɛna ngue i nnu manho Oja te øt'e. Pɛ himma juani ngue di nnu manho Oja te øt'e. Sinoque di njapra castigo'a te øt'e. ¹⁰ Nu'a te da hyetyø ja'i, hinda dinyø mm̄ai hanja. Janangue di m'mumman'u hangu ra pa”.

¹¹ Xi ya 'mø, ¿ua xma ma da hyɛp'u Oja yø judío ya 'mø? ¿Ua hinjam'mø da 'yɛhra pa di nyanyø te mi'da yø judío ya 'mø? ahá, da 'yɛhra pa di m'muhyø judío di nyanyø te. Majuani ngue nuya yø judío bi hyɛp'u Oja, pɛ Oja bi 'yøt'e ngue nu'u yø ja'i hingyø judío da gohi ngue yø ja'i Oja. Porque nnepe ngue nu'u yø judío bi hyɛp'u Oja, di seyabi ya yø ja'i ya. ¹² Nu'a i hyɛp'u Oja yø judío, nuya yø ja'i hingyø judío, gue'a di dinnbabi rá njapi Oja'a. Pɛ nu'mø bi zonna pa ngue 'nɛhyø judío da 'yɛc'ɛi ra Cristo, nuna Oja mathoguitho di japi gätho yø ja'i 'b'u'a nximhäi.

¹³ A nuyá, i ja man'na ra hya dí nne ga xihyø ja'i ngue hingyø judío. Nuya yø ja'i ya, bá pɛnngagui Oja ngue ga xihra hoga 'da'yo hya. Pɛ nuna ra 'bɛfi bi 'dacä Oja, dí honnbabi yø ja'i ha di badí ngue

dí nnu m̄ansugä n̄a r̄a 'b̄efi n̄a. ¹⁴ Porque nu'ᵂ ma mm̄judíohe h̄inguī ɛ̄c'ɛī r̄a Cristo ya, dí nnegä ngue di seyabi ya yø ja'ᵂ bi nth̄eui r̄a Cristo, n'namhmā ngue xquet'ā 'nɛ'ᵂ da 'yɛc'ɛi'ᵂ n'namhmā di nyanyø te. ¹⁵ M̄azihotho 'mø da 'yɛhrā pa ngue mah̄øndi n̄hojp̄aui Oja yø judío n̄uya ya xi hyɛp'ᵂ Oja. Conque Oja, bi 'yøt'e ngue n̄uya yø ja'ᵂ h̄ingyø judío bi n̄hojp̄aui. Pɛ n̄uyá, nu'mø di 'b̄ätyø mm̄wi yø judío ngue da 'yɛc'ɛī r̄a Cristo, ɛ̄ntho ja di b̄enn̄ate yø ja'ᵂ ngue ya xi d̄u.

¹⁶ N̄un̄a r̄a Abraham, guehnā rá m̄aditho r̄a judío n̄a, 'nɛ ya o rá 'yɛ Oja. Xquet'ā nu'ᵂ yø judío ngue yø mbom'm̄eto ya, xquet'ā ya o rá 'yɛ Oja. N̄un̄a r̄a Abraham, tengutho n'na r̄a d̄aza n̄a. Nu'ᵂ yø judío ngue yø mbom'm̄eto p'ᵂya, tengutho yø 'yɛza'ᵂ. Pɛ o rá 'yɛ Oja gä rá do'yo r̄a za. ¹⁷ Guehnā n'na r̄a za ngue r̄a hogā za n̄a. Pɛ bi ma nts'aquī 'da yø 'yɛza r̄a za. Guehya yø judío bi hyɛp'ᵂ Oja ya. Nu'ah̄ᵂ ya, ngue h̄ingyø judíoᵂ, tengutho 'mø ngue yø 'yɛza'ah̄ᵂ n'na r̄a za ngue ja d̄apo. Nup'ᵂ bi ts'ajp̄abī yø 'yɛza r̄a hogā za, ja bi ma nt'ɛts'i'ah̄ᵂ p'ᵂ. A n̄uyá, ya ni n'yoh̄ᵂᵂ yø ja'ᵂ Oja ya. ¹⁸ Pɛ m̄ah̄sä mī 'yɛn̄a ngue m̄an'na t̄ate x̄anho'ah̄ᵂ ngue'ᵂ yø judío bi hyɛp'ᵂ Oja. Damī b̄emhm̄ᵂ ngue yø 'yɛza i ja yø te ngue bi th̄ep'ᵂ ja r̄a d̄aza. H̄ingue masque ja r̄a te r̄a d̄aza conná ngue'ᵂ yø 'yɛza.

¹⁹ ¿Ua guí ɛ̄n̄a ngue m̄an'na t̄ate x̄anho'ah̄ᵂ ngue'ᵂ yø judío bi hyɛp'ᵂ Oja, jan̄angue bi ts'ajp̄a yø 'yɛ r̄a hogā za ngue ja bi ma nt'ɛts'ah̄ᵂ p'ᵂ? Nu'a, h̄indā z̄ä'a. ²⁰ N̄uya yø judío mī nnøp̄a 'yɛza r̄a hogā za, bi ma nts'aquī, bi th̄ep'ᵂ p'ᵂya ngue h̄imbī ne bi 'yɛc'ɛī r̄a Cristo. Pɛ nu'ah̄ᵂ ja d̄apo r̄a za mī

nnøpa 'yεza'ah̄. Nu'a n̄i nt'εc'εih̄ bi n̄ja, gue'a i ma nt'εts'i'ah̄ p'ua ja rā hoga za'a. Janangue nuyá, 'yo sã gadi 'yεxh̄, dami mfāhm̄ xanho. Nu'mø hinga mfāhm̄, ya da ma nthεqui'ah̄ mahøn'a. ²¹ Xi'mø ngue Oja bi hyep'ua yø judío ngue himbi 'yεc'εi rā Cristo, da gue'ah̄ ya, nu'mø hinguí 'yεc'εih̄ rā Cristo, da hyεc'ah̄ p'ua. ²² Nunā Oja, ya guí nuh̄ ngue nu'a rá mate i ja, mandønhotho te øt'e. Pε xquet'a da japrā castigo yø ja'i øtra ts'oqui. Porque bi japrā castigo'ua yø judío himbi 'yεc'εi. Go bi 'da'ah̄ rá mate ngue gá 'yεc'εih̄. Pε nu'mø gui hyehm̄ p'ua Oja, xquet'a di ja'ah̄ rā castigo. ²³ A nuyá, nu'mø da 'yεhra pa ngue yø judío da 'yεc'εi Oja, i ja rá ts'edi Oja ngue mahønda 'yεsp̄ ja rā za bá saqui. ²⁴ Porque man'na hinguí henni di t'εsra 'yεza nu'a bá ts'ajp̄ ja rā hoga za, hinda gue'ah̄ ngue ja dapo rā za gambi theh̄.

²⁵ Ague mā zi cu'ah̄, nunā rā hya hinguí fadi hanja, di nnegä ya ngue guí pah̄m̄ xanho hanja ya. Porque h̄ndi nnegä ngue gui 'yεna ngue guí tateh̄ ngue yø judío. Majuan̄i ngue xangu yø judío hinguí nne da 'yεc'εi rā Cristo. Pε da 'yεc'εi, ja gue'mø bi zonna pa ngue ya mandøngu dyø ja'i h̄ngyø judío da 'yεc'εi rā Cristo. ²⁶ Nu'mø ya bi nja'a p'uya, gätho'ua yø judío di 'bua rā pa'a, ya di nyani. I nt'ot'i p'ua ja rā Macā Libro rā hya ngue εna: "Nunā rā Yante, guerp'ua Sión di m'mahna. Guehna di hojpa yø ts'oqui yø judío na, nuya yø 'yameñi p'ua bá fadi ba m'mahra Jacob. ²⁷ Guehna rā cohi ga co'be na ngue ya ga hojpa yø ts'oqui yø ja'i", εn'Oja.

28 Nu'u yø judío ngue fεstho na rā hoga 'da'yo hya, bi gohi ngue yø nsuiui Oja. Janangue i menhna hya Oja p'u ha 'bahyø ja'i hingyø judío. Pε madague'a, nuna Oja xquetho ngue di ma'u yø judío. Porque nu'u yø mboxita'u gue'u yø thanhni Oja'u. 29 Nuna Oja, hinjam'mø ngue di cohra mmui na. Nu to ga bi zofo, hangu ra pa di madi 'ne di japi. 30 Nu'mø ma m'met'o, xa mmeſtho te mi man'Oja'u yø ja'i hingyø judío. Pε nuya ngue 'nehyø judío bi meſtho te mman'Oja ya, janangue Oja bi unná mate'u yø ja'i hingyø judío ya. 31 Nuya yø judío bi mespatho te mman'Oja. Pε nuna Oja, ni netho ngue di unná mate tengutho i unná mate'u yø ja'i hingyø judío. 32 Nuna Oja, nguna bi 'yøt'e, bi unna 'yu ngue gátho yø ja'i bi mespatho te mma, para ngue da zäp'u 'da di untho rá mate gátho yø ja'i.

33 Hinjongui pøni ngue di padi xandønho hangu gangu ra nho i ja Oja. Hinjongui padi hangu gangu rá mfadi Oja i ja. Hinjongui padi hangu gangu rá n'yomfeni i ja. Porque hinjongui pøni ngue di padi xandønho tengu εga 'yo Oja. 34 Hinjonni ja'i di pøni ngue di tini xandønho hanja rá n'yomfeni Oja, 'ne hinjonni ja'i di t'εmbi ngue bi xänbi te øt'e. 35 Nuna Oja, hinga mihi na ngue da 'yenyø ja'i ya mi ndupate Oja'a te bi unni. 36 Porque nu te gama cosa di nuu'u ngue ja, Oja bádi uni. Go bi hoc'a 'ne ga go rá mmeti'a. A nuyá, hønse Oja i ja ngue da t'εspi para zantho. Da ngut'atho.

12

¹ Ague ma zi cu'ah_u, mathoguitho ngue bi 'dacj_u rá mate Oja. Janangue dí hagä rá ts'edi dí xi'ah_u ngue gui unni mmaih_u Oja, n'namhma ngue hangü rá pa gui 'yøth_u'a te rá pähä Oja. Guehna rá ndanne i ja ngue gui 'yøp_uah_u Oja naya. ² A nuyá, dami pähni n'yomf_uenih_u ya. 'Yo gui øth_u tengutho øtyø ts'oc'ei ua ja rá ximhäi. Dami 'yøt'e ngue da gom'na'yo'a te ja ngue gdí n'yoh_u. Janangue da zäp'_u gui pähm_u xanho'a te rá pähä Oja. Nunä te rá nho nne Oja ngue gdí n'yoh_u, da gue'a gui 'yøth_u'a.

³ Oja bi 'yøtra mate bi 'dacä rá ts'edi ngue ga xi'ah_u te ja ngue gui 'yøth_u. 'Yo to di nne man'na rá 'befi xanhets'i ngue'a te rá 'befi bi un'Oja. Sinoque da hyacra güenda xanho te 'be'a ma'befi bi t'unni. ⁴ Ya gui nnuh_u ngue rá do'yo rá ja'i, xangu yø xequi i ja ngue 'dama 'dan'yo i pefi. ⁵ Xquet'a njarbatho yø 'y_uc'ei ya. Madague'a xanguj_u, p_ue entho n'na nc'ei_utho di jah_u. Porque gätho ma n'yoh_u rá Cristo. P_ue nunä rá 'befi bi 'dacj_u Oja, 'dama 'dan'yo ma 'befi na.

⁶ Oja bi zänni tema 'befi di tocabi n'na ngu n'naj_u. Ya gue'a rá 'befi ja ngue ga øth_u'a p'uya. I 'b_uhyø ja'i ngue bi t'unná 'befi ngue drá pøngahya Oja. P_ue nu'a te rá hya di b_unnbä Oja da ma, hønt'a da man'a. ⁷ I 'b_uhyø ja'i bi t'unná 'befi ngue da mäxrá mmic'eiui. P_ue i jatho ngue co gätho rá mm_ui di 'yøtra 'bäxte. I 'b_uhyø ja'i bi t'unná 'befi ngue di nxännbate rá hya Oja. P_ue i jatho ngue di nxännbate xanho. ⁸ I 'b_uhyø ja'i bi t'unná 'befi ngue di haträ ts'edi yø mm_ui'y_uc'eiui. P_ue di ja ndumm_ui ngue da 'yøt'a te rá 'befi pefi. I 'b_uhyø ja'i ngue bi t'unná 'befi ngue co nu'a te pets'i, da mäxyø mmic'eiui. P_ue 'yo di ya

yø mm̄i ngue'a te ra 'bäxte da 'yørpa rá mm̄ic'ɛ̄iui. I 'b̄hyø ja'j̄i ngue bi t'unná 'b̄fi ngue di m'm̄et'o p'ɛ̄ di mp̄eti yø 'yɛc'ɛ̄i. Pɛ̄ jatho ngue da gäm̄fɛ̄ni da 'yøt'e x̄anho'a te rá 'b̄fi p̄ɛ̄fi. I 'b̄hyø ja'j̄i bi t'unná 'b̄fi ngue da m̄äts'i to ja te h̄mb̄i. Pɛ̄ nu'a ra 'bäxte da 'yørpabi rá mm̄ic'ɛ̄iui, co n'na ra p̄ähätho di 'yøt'e.

9 Pɛ̄ gue majuan̄i ngue ni mm̄i gd̄i mah̄ni mm̄ic'ɛ̄iui n'na ngu n'na'ah̄. Damī hyeh̄m̄ p'ɛ̄ ra nts'o. Damī 'yøth̄ ra n̄ho. 10 I jatho ngue gui mah̄ni mm̄ic'ɛ̄iui n'na ngu n'na'ah̄ porque gätho gad̄i ncuh̄ ngue ra Cristo. N'na ngu n'na'ah̄ damī hyon̄bi ha di h̄nu m̄ansu m̄i'da ni cuh̄. 11 'Yo gui säyathoh̄, damī hyah̄ ra ts'ɛ̄di'a te ja ngue gui 'yøth̄. Co gätho ni mm̄i gd̄i 'yørpah̄ rá 'b̄fi mā Hm̄uh̄ Jesucristo. 12 Zant'a damī johyah̄ ngue bi d̄inn̄i mm̄ih̄ hanja'a ra n̄ho ja ngue di n̄ja. Nu'mø gui säh̄ ra n'ɛ̄, damī seti x̄anho. 'Nɛ̄ damī mat'Ojah̄ hanḡu ra pa, 'yogui säyathoh̄. 13 Nu'ɛ̄ ni mm̄i'yɛc'ɛ̄ih̄ 'mø ngue h̄in'ȳ te da hyon̄i, damī fäxh̄. A nu'ɛ̄ yø 'yɛc'ɛ̄i yap'ɛ̄ ni 'yɛh̄ɛ̄, damī unhn̄ ra ts'äya.

14 A nu'ɛ̄ yø ja'j̄i s̄ah̄, damī 'yäph̄ Oja ngue di japi. 'Yo temā yanth̄i gui äph̄ Oja ngue da thogui. 15 Nu'p'ɛ̄ ha di johya ni mm̄ic'ɛ̄ih̄, xquet'a damī johyah̄. Nu'p'ɛ̄ zonn̄i mm̄ic'ɛ̄ih̄, xquet'a ja damī nzomh̄m̄ p'ɛ̄. 16 Gätho damī n̄nu m̄anho n'na ngu n'na'ah̄. O gad̄i 'yɛxh̄. Damī 'yøt'e ngue 'da'igu'ah̄ yø ja'j̄i h̄inga njuani. 'Yo sä gui ɛ̄na ngue go jase ni mfadih̄.

17 'Yo gadi cospabi'a te ra nts'o øt'a'i ni mmic'eiha. Dami ja ndummaiha ngue nu'a te xanho, da gue'a gui 'yøthua. 18 Dami hyoni ha gdi n'amigoha gätho yø ja'i asta nup'u go da zä. Gui ja ndummai ngue 'yo gadi njunthua. 19 Ague ma zi cu'aha, 'yo gadi cots'i te t'øt'aha. Dami hyemhama hma, nu'a Oja go di cots'a. Porque nt'ot'i p'u ja ra Maça Libro ra hya ngue en'Oja: "Nugä, go ni 'yε ma xi ngue ga jagä ra castigo. Go ga jut'a'a te øt'aha yø ja'i", en'Oja. 20 Xquet'a nt'ot'i ra hya ngue en'Oja: "Nu'mø gä nu ni nsaiui ngue tu manthuhu, dami unna hme da zi. Nu'mø gä nu ngue tuthu, dami unna dehe da zi. Nu'mø gui ørpabi ni nsaiui tengunä ra hya naya, ya da mesrä sä, porque da zo rä mmui'a te ra nts'o xa 'yøt'a'i". 21 Manma ndap'aha ra nts'o ngue gui 'yøt'e tengutho øt'a ni nsaiha. Sinoque dami tapha ra nts'o ngue gui 'yørpabi ra nho ni nsaiha.

13

1 Gätho yø ja'i 'bui, jatho ngue da 'yεc'ei yø ts'ut'abi. Porque gätho yø ts'ut'abi, Oja bi zänbi ngue ja yø cargo. Hinjo'o ra ts'ut'abi ngue da zänse ngue di nja rá cargo. 2 A nu ra ja'i fεspatho te mmanä ts'ut'abi, nuna Oja bi 'yεxra ts'ut'abi, go guehna fεspabi rá hya na. Ya rá ts'oquise ra ja'i p'u da japra castigo ra ts'ut'abi. 3 Porque yø ts'ut'abi hinga 'bui ngue di pihyø ja'i nuya øtra nho. Sinoque guehya yø ja'i xants'o te øt'e i cot'i. Nu'mø gui nne ngue hingui suha yø ts'ut'abi, dami 'yøthua ra nho n'namhma ngue da hnu manho'aha. 4 Porque yø ts'ut'abi, rá 'befi Oja ørpe para ngue

da mäxah̄. Pɛ nu'mø ngue xants'o te guí øth̄, ya gui suh̄ ra ts'ut'abi p'ya. Ya säp' h̄ ra ts'edi ra ts'ut'abi ngue di ja'ah̄ ra castigo. Porque rá 'bɛfi Oja ørpe ngue da japr̄ castigo yø ja'i xants'o te øt'e. ⁵ Janangue ja ts'editho ngue da t'ɛc'ɛi te di manda yø ts'ut'abi. Pɛ hind̄i 'yøtyø ja'i'a ngue da 'yɛc'ɛi ra ts'ut'abi ngue høntho di mpommi ra castigo, sinoque da 'yɛc'ɛi te mmanyø ts'ut'abi porque ni 'yup' h̄ ngue da t'ɛc'ɛi te di manda yø ts'ut'abi.

⁶ Janangue dami juth̄ ra njuthäi 'mø nji. Porque yø ts'ut'abi øtr̄a 'bɛfi nuna bi un'Oja. ⁷ Nu to gä guí tuph̄, dami juth̄. Nu to ndupate ra njuthäi, da gutra njuthäi. Ogue ndupate ra cooperaciön, da gut'i. Dami nu mansuh̄ te'o gätho ja yø cargo.

⁸ Nu'mø ngue guí ndupateh̄, 'yo di njarbatho, dami juth̄. Nu'a ja ngue gui 'yøth̄ hangu ra pa, dami mahni mmic'ɛiui n'na ngu n'na'ah̄. Porque nu ra ja'i di mahrá mmic'ɛiui, ya ga 'yo tengutho ra hya mmamp' h̄ ja ra ley ja ngue da n'yo yø ja'i. ⁹ A nuna ra hya di manda ra ley i ɛna: “Yo gr̄a 'yots'om'mäi. 'Yo gr̄a hyote. 'Yo gr̄a bɛ. 'Yo to guí sännb̄a ra fɛhni. 'Yo guí nneh̄ n'na ra cosa ngue ndan'yo to rá mmeti”. Guehya yø hya ja ua di manda ra ley ya. 'Nɛ ja mi'da yø hya ngue di manda. Pɛ gätho ja di mpɛnhua yø hya mmamp' h̄ ja ra ley ngue ɛna: “Dami mahni mmic'ɛiui tengutho gni ne ngue di ma mamadi'i”. ¹⁰ Porque ra ja'i di mahrá mmic'ɛiui, ya hin tema nts'o ørpabi rá mmic'ɛiui. Janangue nu ra ja'i di mahrá mmic'ɛiui, ɛntho 'mø di padi xanho te

mmamp'ᵤ ja rā ley, porque gue'a te mmamp'ᵤ ja rā ley gā 'yo.

¹¹ Guehya yø hya jatho ngue gdí n'yohᵤ ya. Ya guí nnuᵤᵤ, nu'mø rā pa dambá εc'eiᵤ rā hoga 'da'yo hya, mađi 'betyø pa 'mø. Pε nuyá, n'na pa ngu n'na pa bá cuatyø pa ngue da ep'ᵤ rā Cristo ma Yantehᵤ. Ya hinguí ja ngue gā nsäyathohᵤ ya. ¹² Ya nī ma da gaxyø pa dī m'mahmᵤ ua ja rā ximhäi, ya bá cuatyø pa gā m'mahmᵤ p'ᵤ 'bᵤ Oja. Janangue nuyá, dami hyehmᵤ p'ᵤ rā nts'o gā 'yo yø ja'í ua ja rā ximhäi. Gä gue'a te xanho gui 'yøthᵤ. 'Yo di tap'ahᵤ rā nts'o. ¹³ Ma gda 'yohᵤ'a rā nho nī 'yup'ᵤ gdá 'yohᵤ. Hinga n'itihᵤ. 'Nε hinga m'mahmᵤ p'ᵤ ha 'bahyø minhni. Hinga n'yots'om'mäihᵤ. 'Nε hinga ndunhnᵤ. 'Nε hinga nseyahᵤ. ¹⁴ Nu'a ma Hmuᵤᵤ Jesucristo, gā rā nho i n'yo'a, da ngut'atho gdí n'yohᵤ ya. 'Yo sä guí emhmᵤ ngue i sätho gui 'yøthᵤ rā nts'o gā 'yo yø ja'í. Nu'a, hin'na'a.

14

¹ Nu rā 'yεc'ei ngue tobe hinguí tini xanho rá mmᵤᵤi hanja'a rā hya εc'ei, nup'ᵤ ha gadi mpetihᵤ dami unhnᵤ rā ts'äya. 'Yo guí nne ngue gui njun'ma hyathohᵤ. ² Porque 'bᵤ i'da yø 'yεc'ei ngue tini xanho p'ᵤ ja yø mmᵤᵤi ngue sä da zi gätho'a te ts'i. Pε 'bᵤ hmī'da yø 'yεc'ei p'ᵤya, ngue hinguí tini xanho p'ᵤ ja yø mmᵤᵤi hanja'a rā hya εc'ei. I εna ngue rā ts'oqui da 'yøt'e ngue da zi rā ngø, janangue εna ngue høndyø cosa ngue hingra ngø sä da zi. ³ A nuyá, nu rā 'yεc'ei ngue si gätho'a te si yø ja'í, 'yo di embi ngue hinguí ho te øtra 'yεc'ei nu'a hajtho yø cosa si. Xi mmangu rā 'yεc'ei nu'a hajtho yø cosa

si, 'yo di ɛmbi ngue hĩngui ho te øtrá 'yɛc'ɛi nu'a si gátho'a tengue ts'i. Porque ya rá 'yɛc'ɛi, ya o rá 'yɛ Oja. ⁴ Nu rá mɛfi n'nan'yo to di mpehmi, ζteni 'bɛ'a guí ɛnā go gui japi ngue gui 'yɛmbi hĩngā gue'a te øt'e? Nu'a rá hmu rá mɛfi, go da man'a ngue'mø xanho te øtrá mɛfi ogue hĩn'nā. Pɛ nu rá ja'i ngue rá 'yɛc'ɛi da gommanho, porque nu'a rá Hmu jasɛ rá ts'edi ngue da zā da 'yøt'e ngue da gommanho.

⁵ I 'bɛ i'da yø 'yɛc'ɛi ya, ɛmbi ngue ja dra pa tate xandaxqui ngue mi'da yø pa. Ximmj 'bɛ hmi'da p'ɛya, ɛmbi ngue gátho yø pa, gā 'da'igutho. Janangue nuyá, n'na ngu n'na yø 'yɛc'ɛi, nu te rá hya timp'ɛ ja rá n'yomfɛni ngue ɛmbi xanho, da 'yøt'a te rá hya tĩni. ⁶ Nu rá 'yɛc'ɛi ngue ja n'na rá pa supi, gā nzup'a rá pa'a ngue nnu mansu Oja. A nu rá 'yɛc'ɛi ngue hĩngui supra pa suprá mmj'yɛc'ɛiui, hĩngui sup'a rá pa'a porque nu te øt'e, gue'a gā nnu mansu Oja'a. A nu rá 'yɛc'ɛi ngue si gátho'ɛ yø cosa i ts'i, i si, porque di ja mammađi Oja ngue'a te gā si. A nu rá 'yɛc'ɛi ɛnā ngue i ja 'da yø cosa ngue hĩngui nnep'a Oja ngue da zi, ya hĩngui si, porque gue'a gā nnu mansu Oja'a te øt'e. 'Nɛ xquet'a di ja mammađi Oja ngue te si.

⁷ Hĩjo'o ngue to da zānsɛ te da n'yo, porque gáthogahɛ dí ohɛ rá 'yɛ mā Hmuhɛ Jesucristo. Nu'mø dí tehɛ, dí ohɛ rá 'yɛ. Nu'mø dá tuhɛ, dí ohɛ rá 'yɛ. ⁸ Janangue nuyá, mɛnte dí 'bɛhmɛ, ya gdá 'bɛhmɛ'a ngue gā øpɛhɛ rá pähā mā Hmuhɛ Jesucristo. Nu'mø ja ngue gā tuhɛ, gue'a mā Hmuhɛ sänni ngue gā tuhɛ. Janangue nuyá, gue'mø dí tehɛ, ogue xtá tuhɛ, gue'a rá Hmu dí ohɛ rá 'yɛ. ⁹ Ra Cristo bi du 'nɛ mahømbi m'mɛi para ngue da gohi

ngue gue'a ma Hmuh'a. Ngu'mø dí teh, ngu'mø xtá tuh, gue'a ma Hmuh'a.

¹⁰ Nu'a ngue ra ja'itho, hinguí sä ngue da haspa ra güenda te ga 'yo rá cu. Hinguí sä ngue sä da 'yembí hinguí ho te ga 'yo rá cu. Porque bá ep'ra pa ngue gáthogah ga sømhmu p'ra ja rá hmí rá dá ra Cristo. Nuná p'ra, go da haspah ra güenda ná. ¹¹ Porque nt'ot'i p'ra ja ra Macá Libro ra hya ngue ena: “Nu te dí mmangä, majuaní ngue dí nja'a, enna Oja i 'bhi. Nugä dí xi'ah ngue gátho yø ja'i dí ndantyøhmü p'ra ha ga m'mcä. Gátho yø ja'i p'ra da ma ngue guecä drá Ojagä”, enna hya. ¹² Janangue nu'a ra ora'a p'ra, n'na ngu n'naj ga dápseh ra güenda Oja te xtá n'yoh.

¹³ Ya hinguí sä ngue ga haspah ra güenda ma mmi'yec'eh ngue ga emph hinguí ho te ga 'yo. A nuyá, ma ga ja ndummái ngue hingo ma ts'oquih p'ra da 'yøtra ts'oqui ma cuh. ¹⁴ A nuyá, ngue ya dí ec'eh ra Hmu Jesucristo, nu tengue dí sih, ya dí pahmu njuaní ngue hin tema cosa di ja ngue ga emhm ngue ra ts'oqui dí øth 'mø dá sih. Pε nu ra 'yec'ei ena ngue ra ts'oqui bi 'yør'mø bi zi'a te dí sih, ya ra ts'oqui bi 'yøt'e, porque bi zi 'nε embi ngue hinguí ho. ¹⁵ Janangue nu'mø majuaní ngue gadi mahni cu, 'yo guí sih n'na ra cosa nu'a di ts'onnbabi rá mmái ni cu. Ra Cristo ya bi du ngue bi yaní. 'Yo gni 'yøth'a ngue gui ts'onnbah ra n'yomfēni, ngue høntho go guí nne guí sih n'na ra cosa xancuhi. ¹⁶ Madague'a guí pahmu njuaní ngue xanho te guí øth, pε 'yo gni 'yøth'a ngue da 'yembyø ja'i ngue ra ts'oqui guí

øth_u. ¹⁷ Porque nuyá, ngue gue'a Oja dí ørpah_u rá pähä, ya hinguí ja ts'edi ngue ga sih_u a te gä dädi ho ga sih_u. A nu'a ja ts'editho ngue ga øth_u, gue'a ngue ga hahma mm_ui ga n'yoh_u xanho, 'n_e ja ts'edi ngue ga nhojpah_u te'o dädi nsuhm_u, ma ga johyah_u ngue ya dí n'yoh_u rá Espíritu Santo. ¹⁸ Porque nu rá 'y_ec'ei ngue ørpabi rá pähä rá Cristo, guehya yø hyä dá mmangä nnepe ngue da n'yo rá ja'i. 'N_e nuna Oja i nnu manho te ga 'yo rá ja'i, da guehyø ja'i p'uya xquet'a da nu manho.

¹⁹ Ma ga homhm_u rá hyä ngue hinga njun'mahyah_u. N'na ngu n'naj_u, ma ga honnbah_u ha di zacyø nt'ec'ei ma mmi'y_ec'ei_u. ²⁰ 'Yo gadi ts'onnbah_u rá 'b_efi Oja ngue co nu'a te guí sih_u. Majuaní ngue gätho'a te i ts'i, gä xanho ngue da ts'i. P_e nu'mø 'b_up'ha dí 'b_uhm_u n'na rá 'y_ec'ei nu'a ena ngue rá ts'oqui da 'yørmø da zi'a te dí sih_u, man'na xanho ngue hinga sih_u a te ena ngue di 'yøtra ts'oqui 'mø da zi. ²¹ Man'na xanho ngue hinga sahu rá ngø, ni xingra vino ga sih_u, hinga nne ngue ga øth_u a tengue di 'yøtra ts'oqui ma cuh_u. Hinga øth_u u yø hyä di ts'onnbabi rá nt'ec'ei i ja. ²² 'Yo guí nne ngue nu te guí sih_u, gue'a gdi njunt'ui ni cuh_u a. Ya guí ec'ei_u ngue gä xanho'a te guí sih_u, da gue Oja p'uya, ya padi te guí øth_u. A nuyá, rá mm_enthi bi nth_eui rá 'y_ec'ei nu'a padi xanho p'ja rá mm_ui ngue xanho te øt'e, 'n_e hinguí enná n'yomf_eni ngue rá ts'oqui øt'e ngue te ga 'yo. ²³ P_e nu rá 'y_ec'ei ngue si n'na rá cosa nu'a embi ngue hinguí ho, nu'mø bi zi, ya rá ts'oqui bi 'yøt'e. Porque hingrá mm_ui ga nzi'a te si. Nu rá ja'i da 'yøt'a te embrá mm_ui ngue hinguí ho da 'yøt'e,

nu'mø bi 'yøt'e, ya ra ts'oqui øt'e.

15

¹ A nuju, ngue ya tini xanho ma n'yomfɛniha'a te ja ngue gdá 'yoha, i jatho ngue ga serpah ma mmi'yɛc'ɛih nu'u hingui tini xanho p'u ja yø n'yomfɛni te ja ngue di n'yo. Hinga honsɛha ra nho ngue di tocagaha, sinoque ga honnbaha ra nho mi'da yø ja'i. ² N'na ngu n'naja, jatho ngue ga øthua te nnu manho ma mmi'yɛc'ɛih. Nu'a te di pahma ngue da 'yørpabi ra nho mi'da yø ja'i, gue'a ga øthua, para ngue da hya ra ts'edi yø nt'ɛc'ɛi. ³ Porque ra Cristo himbi hyonse ra nho di tocabi. Ya mmanna Maca Libro te ra hya bi xi Oja, ngue bi 'yɛmbi: "Nu'u yø ja'i su'i, xquet'a 'nɛqui bi zɛqui", bi 'yɛmbi. ⁴ Nu te gama hya nt'ot'i ra Maca Libro, bi ma nt'ot'i para ngue ga xahma 'nɛ ga pahma hanja'a ra hya i mma. Nuna ra hya mmanna Maca Libro, 'nɛ timma mmaih hanja, di hatra ts'edi ma mmaih ngue ga seti te di thohma. Porque di pahma ngue di nja'a te ra hya nt'ot'i. ⁵ Nuna Oja di hatra ts'edi ma mmaih ngue ga seti te ga ra n'u ja ngue ga thohma. Di nnega ngue Oja da 'yøt'e ngue n'na ngu n'na'aha, da za gui n'yoha tengutho i n'yo ra Jesucristo. 'Nɛ da 'yøt'e ngue xøgue da 'da'igu ni n'yomfɛniha. ⁶ Janangue da zäp'u ngue xøgue n'na hyatho gui 'yɛspaha na Oja rá Papá ma Hmuha Jesucristo.

⁷ Gue'a di t'ɛspabi Oja'a, ngue gui 'yøt'e ngue gui n'amigoha n'na ngu n'na. Nguna ja ngue gui 'yøthua porque ra Cristo bi 'yøt'e ngue dá n'amigoha'a.

⁸ Ya guí nnuh_u ngue ra Cristo bí 'y_εh_ε ngue di japyø judío. Nu'a te ra hya bi ma mayat'ibi' _u ma mboxitah_u 'mø manjam'mø, gue'a bi 'y_εh_ε bi 'yøt'a. Ja di n_εqui p'uya ngue Oja h_{in}di pumb_εni'a te ra hya xa yat'i ngue di nja. ⁹ Co 'n_εhyø ja'i h_{in}gyø judío bí 'y_εhra Cristo ngue bi japi n'namhma ngue 'n_ε' _u di ja mamma_{di} Oja ngue ya bi d_{in}nbabi rá mate. I nt'ot'i ra Maca Libro te ra hya bi xihrá Papá ra Cristo ngue bi 'y_εmbi: “Nup' _u ha 'b_uhyø ja'i h_{in}gyø judío, ga _εts'a'i. 'N_ε ga t'ut'a'i yø alabansa n'namhma di b_uhyø ja'i ngue guí tate”, bi 'y_εmbi. ¹⁰ I mmana hya nt'ot'i ra Maca Libro ngue _εna: “Nu' _u yø ja'i h_{in}gyø judío, 'da di johyathoui' _u yø judío ngue yø thanhni Oja”. ¹¹ Man'na parte ra Maca Libro i nt'ot'i ra hya ngue _εna: “Gátho yø ja'i h_{in}gyø judío, dami 'y_εspah_u Oja. Hønnb_u bi zä 'b_uhyø ja'i, gä da 'y_εspabi Oja”. ¹² Ra pøngahya Isaiás bi 'y_εna: “Di m'm_u'a n'na rá mbom'm_εto ra Isai. Nuná, guehna da bøni ngue hønnb_u bi zä di manda yø ja'i ngue h_{in}gyø judío. 'N_ε nuya yø ja'i ya, guehya da 'y_εc'ei ya ngue gue'a yø Yante'a”.

¹³ Da ne Oja ngue gä ra johya di nja'ah_u, 'n_ε da 'yøt'e ngue da hyu ni mm_ui ngue ya guí _εc'ei_h. 'N_ε da 'yøt'e ngue ra Espíritu Santo da xoc'a ni mm_ui_h ngue man'na gdi pah_u ngue nu'a te ra nho guí tømhm_u di nja, majuan_{ni} ngue di nja.

¹⁴ Ague ma zi cu'ah_u, dí haxä njuan_{ni} ya ngue guí pa_{di} xanho ndana ra nho ja ngue g_{di} n'yoh_u ya. Ya bi d_{in}ni mm_ui_h xanho hanja na ra hya na. A nuyá, ya sä ngue n'na ngu n'na'ah_u gui opan'yu ni cu_h hanja ra hya ya. ¹⁵ P_ε nugä njuantho dá

xi'ah_u hanja ya yø hya dá cuatä rā s_ucua ja ua. Høntho dadi b_en'nah_u hanja rā hya, n'namhma_u ngue h_ingu_i p_umbe_ni_u. Nugä dadi ha'ah_u rā ts'edi, porque gue'a mā 'b_efi bi 'dacä Oja'a ngue ga ha'ah_u rā ts'edi. ¹⁶ Nuna Oja bi 'dacä mā 'b_efi ngue ga mmambrā hya rā Jesucristo p'_u ha 'bahyø ja'i h_ingyø judío. Dí mmambrá hoga 'da'yo hya Oja n'namhma_u ngue nu'_u yø ja'i h_ingyø judío ga dāpā Oja tengutho 'mø ngue rā 'bøt'e t'ørpabi Oja. Nuna Oja p'_uya, dā nu manho yø 'y_ec'ei, porque rā Espíritu Santo ya xā 'yøt'e ngue ya yø ja'i Oja.

¹⁷ Dadi ja mammadigä rā Jesucristo ngue ya bi bønmanho nā rá 'b_efi Oja dí ørpe. ¹⁸ H_inte man'na mahya dí nne ga mma, høntho dí nne ga xi'ah_u te bi 'yørcagui rā Jesucristo. Nuna rā hya dá xicā yø ja'i h_ingyø judío, rā Jesucristo bi 'yøt'e ngue yø ja'i bi 'y_ec'ei bi rá hya Oja. Go bi 'dacrā ts'edi ngue dá mangä nā rā hya nā. 'N_e bi 'dacrā ts'edi te dí øt'e. ¹⁹ Conná ts'edi rā Espíritu Santo bi nja yø milagro. Janangue nuyá, ya dá täti dá mangä rā hoga 'da'yo hya ya, ngue rā Jesucristo gue'a rā Yante'a. Bá fadi asta Jerusalén ngue dá mangä rā hya ndap'_u bi zä. Dan_i mpagä asta rā häi Ilírico ngue dá mangä rā hya. ²⁰ A nugä, nup'_u hap_u h_injam'mø xā 'yøtyø ja'i rá thuhu rā Cristo, ja dá ja ndummäi dá mangä p'_u rā hoga 'da'yo hya. Porque nup'_u ya fahra hya, ngue n'nan'yo to xā mp_efi, h_indá ne ngue ja hønga mmangä p'_u rā hya. ²¹ Dí øt'e tengutho rā hya manna Maça Libro ngue _ena: “Nu'_u yø ja'i h_injam'mø xā 'yøde hanja rá hya Oja, p_e dā ma ma'øte rā hya ya. Nu yø ja'i mada n'na ndi di sifi hanja rá hya Oja, p_egue nuya dā sifi hanja rā hya

ya”.

²² Janangue njap'ɥ ngue hinga mbongui ga mmagä p'ɥ guí 'bɥhmɥ ga ma nu'ahɥ. Madague'a xangu yø nnidi dí sänni ga mmap'ɥ, pɛ hingui sä.

²³ Pɛ nuyá, ya dá zä ga mmagä p'ɥya, porque ya dá täti dá mangä rä hyä yø xequi rá njaua ya. Pɛ ya xa mma yø jeya dí sänni ga mmagä p'ɥ guí 'bɥhmɥ ngue ga ma nu'ahɥ.

²⁴ Nu'mø dá magä p'ɥ ja rä häi España, nup'ɥ guí 'bɥhmɥ ganí nthocä p'ɥ ngue ga nzenguahɥ. Porque ja gampähä ngue ga nuhɥ. M'mefa p'ɥya ga n'yɛhmɥ.

²⁵ Pɛ nuyá, dí nne 'be ga mmagä Jerusalén. Ga ma dägä rä mɛnyu, nuna bi ma mapɛti ngue di t'unyø 'yɛc'ɛi nu'ɥ hyoya.

²⁶ Porque nu'ɥ yø 'yɛc'ɛi 'bɥp'ɥ ja rä häi Macedonia conyø 'yɛc'ɛi 'bɥp'ɥ ja rä häi Acaya, Gä bi petra mɛnyu dá mɛnhni ngue di t'unyø 'yɛc'ɛi ngue hyoya p'ɥ Jerusalén.

²⁷ Nuyä yø 'yɛc'ɛi hingyø judío i ja mpähä ngue dá 'yørpabi rä 'bäxte ya yø judío ngue yø mmi'yɛc'ɛiui. Ní 'yup'ɥ ngue dá mäts'i, porque yø ja'i hingyø judío bi ma mathoquibi rä hoga 'da'yo hyä mi ɛc'ɛi ya yø judío. Janangue nuyá, nuyä yø judío bi thocrä hyä mi ɛc'ɛi ngue bi xihrä hyä yø ja'i hingyø judío. A nuyä yø ja'i hingyø judío bi sihrä hyä ya, 'nɛ ja te pets'i, nu'a gui ja mammadi ya to bi xihrä hyä, i fäts'i to hyoya.

²⁸ Pɛ nuyá, høntho ga ma dägä nä rä mɛnyu bi ma mapɛti, 'bexque'a ga mmagä España p'ɥya. 'Nɛ dí nne ganí thocä p'ɥ guí 'bɥhmɥ ngue ga nzenguahɥ.

²⁹ Nu'mø dá sɔngä p'ɥ guí 'bɥhmɥ, nuna te rä hyä ga xi'ahɥ, dí haxä njuani ngue rä Cristo mathoguitho di jajpahɥ.

³⁰ Ague mā zi cū'ah_u, ngue ya guí εc'ei mā Hmuh_u Jesucristo, rā Espíritu Santo i øt'e ngue gadi mācj_u. Janangue nuyá, dí äcä rā mate ya ngue guí fäxcāh_u, guí mmarcāh_u Oja ngue Oja dā māxcagui.
³¹ Dami 'yāph_u Oja ngue nup'ū ja rā häi Judea, Oja dā yangä p'ū 'b_uhyø ja'i hīngyø 'yεc'ei. 'Nε dami 'yāph_u Oja ngue nunā rā mēnyū gā haspā'ū yø 'yεc'ei 'b_up'ū ja rā hnini Jerusalén, dā ne dā hyanī.
³² Dā ne Oja ngue ngu'a di nja. Janangue nu'mø dá sōngä p'ū guí 'b_uhm_u, gā johya. Porque ya dā zäp'ū gā nsäyats'ū.
³³ Oja dā hyut'a ni mmuih_u, 'nε di japi gātho'āh_u. Dā ngut'ātho.

16

¹ Nunā n'na mā cūh_u ngue rā xisu ni hū ngue rā Febe, dami pahm_u te'o nā. Nuná, guehna di mpep'ū ja rā nija jap'ū ja rā hnini Cencrea nā.
² Nuná, rā 'yεc'ei xanho nā, dami unhn_u rā ts'äya 'mø bi map'ū. Porque ní 'yup'ū ngue ngu'a dā 'yøtyø 'yεc'ei. Nunā rā Febe, nu'mø tema hyā dā hyεmb_u guí 'b_uhm_u, dami fäxh_u. Porque nuná, xāngu rā 'bäxte xā 'yørpabi yø ja'i 'b_ucua, dā gueque 'nεqui fäxcagui 'mø te dí honi.
³ Dami zēnguagah_u ts'up'ū rā Priscila co 'nēhra Aquila nunā rá damme rā Priscila. Nuyá, guehya mā mmimmēfihe ngue dí ørpahe rá 'bēfi rā Jesucristo.
⁴ Nu'mø mi zücä yø ja'i, nuya guehya bi 'yenyø te ya ngue bi yangui. Janangue dadi ja mammadigä ya yø ja'i ya. 'Nε hīngā hōngthogui dadi ja mammadi ngue'a te øt'e, sinoque 'nēhyø 'yεc'ei hīngyø judío di ja mammadi ngue bi yangui.
⁵ 'Nε dami zēnguagah_u ts'up'ū gātho yø 'yεc'ei di

mpɛti p'ɯ ja rá ngu rá Aquila. Co 'nɛ'a ma ndø'amigo rá Epeneto, dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ. Nuná, guehna rá mɯdi bi 'yɛc'ɛi rá Cristo p'ɯ ja rá hãi Acaya na. ⁶ Co 'nɛhra Maya, dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ. Nuná, guehna mathoguitho xangu rá 'bɛfi xa 'yørbɯ ha guí 'bɯhmɯ na. ⁷ Da guehya ma mmɛnguhe rá Andrónico co 'nɛhra Junias dami zɛnguaguits'ɯ p'ɯya. Guehya 'dap'ɯ dá n'ofädigähe ya. Xquet'a dami pahmi xanho ngue 'nɛhya yø representante rá Cristo ya. 'Nɛ guehya m'mɛt'o bi 'yɛc'ɛi rá Cristo ya ngue nugä.

⁸ Nuná rá Amplias ma ndø'amigo ngue ɛc'ɛi rá Hmu Jesús, dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ na. ⁹ Dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ rá Urbano, guehna ma mmimɛfihe na ngue dí ørpähe rá 'bɛfi rá Jesucristo. Co 'nɛhna ma amigo rá Estaquis dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ. ¹⁰ Dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ na rá Apeles. Nuná, xandøngu rá n'ɯ bi zä 'mø mi 'yɛc'ɛi rá Cristo. Da gue'ɯ yø ja'i ɛc'ɛi rá Cristo p'ɯ ja rá ngu rá Aristóbulo, dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ. ¹¹ Nuná ma mmɛngu'be rá Herodión, dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ. Co 'nɛ'ɯ yø ja'i 'bɯp'ɯ ja rá ngu rá Narciso ngue ya ɛc'ɛi rá Cristo, xquet'a dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ.

¹² A nuya ma cɯhɯ ngue yø xisu, nuná n'na ni hu ngue rá Trifena, nuná man'na ni hu ngue rá Trifosa, dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ. Nuya yo nc'ɛi ya, ɛmmɛi di mpɛfi xandøngo, ngue ørpäbi rá 'bɛfi rá Hmu Jesús. Co 'nɛhna man'na ma cu ngue rá xisu ni hu ngue rá Pérsida, dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ. 'Nɛhna xquet'a ɛmmɛi di mpɛfi xanho ngue ørpäbi rá 'bɛfi rá Hmu Jesús. ¹³ Dami zɛnguagui ts'ɯp'ɯ rá Rufo. Nuná, ya fädi xanho ngue ɛc'ɛi xanho

ra Hmu Jesús. Co 'nɛ'a rá mamá ra Rufo, dami zenguagui ts'up'u. Nuna ra xisu na, 'nɛqui xøgue ɛntho ma mamágã na. ¹⁴ Dami zenguagui ts'up'u ya yø ja'i ga xi'ah̄u ya: guehna ra Asíncrito, ra Flegonte, ra Hermas, ra Patrobas, ra Hermes, co gätho'u mi'da ma cuhu 'bup'u ha 'buhya p'uya, dami zenguagui ts'up'u. ¹⁵ Dami zenguagui ts'up'u ra Filólogo, conna Julia, conna Nereo, co 'nɛ'a rá nju, conna Olimpas, co gätho'u mi'da ma cuhu 'bup'u ha 'buh̄u ya, dami zenguagui ts'up'u.

¹⁶ Co n'na ra respeto dami nzengua n'na ngu n'na'ah̄u. Gätho ya yø ja'i 'bui ndap'u bi zã ngue ya xa 'yɛc'ɛi ra Cristo, gã di zengua'ah̄u.

¹⁷ Ague ma zi cu'ah̄u, nugã dí xi'ah̄u ngue dami mfähmu xandønho. Porque 'bui da ngue høndra sui nne. I 'uɛnyø ja'i, asta di ts'onna hya. Nuya yø ja'i ya, guehya hingui nnu manho ra hya bi sã'nah̄u. O gadi nsixhu ya to øtra sui. ¹⁸ Porque nuya yø n'yohu ya, hinga gue'a rá 'bɛfi ra Hmu Jesucristo ørpabi, s n que gue'a te nnepsɛbi yø mmui da n'yo, gue'a øt'a. 'Nɛ di hoc'a te ra hya xihyø ja'i nu'u hingui hɛnni ga thät'i. ¹⁹ Nu hangu yø 'yɛc'ɛi i 'bui, gã padi xanho ngue ya gui ɛc'ɛih̄u ra hoga 'da'yo hya. Janangue nugã, nu te gá 'yøth̄u, janjuani dadi johya. A nuyá, dí nne ga xi'ah̄u ngue dami pahmu xanho ha gdí 'yøth̄u ra nho. A nu'a ra nts'o, 'yogui 'yøth̄u'a. ²⁰ Nuna Oja da zã da 'yøt'e ngue da thohra sui, ya hingui njunth̄u. A nu'a ra zithu nne da 'uɛnyø ja'i p'uya, Oja da 'yøt'e ngue da ma häi rá hya'a. Dí nnegã ya ngue di jap'ah̄u ma Hmuhu Jesucristo.

21 Nuna ma mmimmefigä'be ra Timoteo di zengua'ahü. 'Nε di zengua'ahü ya hyü ma mmenguhe 'bucua, ra Lucio, ra Jasón 'nεhra Sosípater.

22 A nugä drá Tersio, dadi cuatä ua ja ra sūcua na te ra hya mmanña Pablo, xquet'a 'nεcä dadi zengua'ahü conná nguehra Jesucristo.

23 'Nεhna ma cūhü ra Gayo di zengua'ahü. Go rá mmeti ra ngu hapü dí säyagä na. 'Nε xquet'a di hmī na rá ngu ngue ja dī mpeti ua yø 'yεc'εi 'bucua. Xquet'a di zengua'ahü na ra Erasto, nuna ja rá 'bεfi ngue ra tesorero ua ja ra hnini. Nuna ma cūhü ni hü ngue ra Cuarto, xquet'a di zengua'ahü.

24 Nuna ma Hmūhü Jesucristo, dī nne ngue di japi gätho'ahü. Da ngüt'atho.

25 A nuyá, ma ga ja mammadihü Oja ya. Nuná, guehna da 'yøt'e ngue da zä dī ndü nī nt'εc'εihü i ja na. Nguna ra hya n'youi ra hoga 'da'yo hya dá øt'ahü 'mø mā xi'ahü hanja ra Jesucristo. Nuna ra hya na, ya mandø njam'møtho hingui fadi hanja.

26 Pε nuyá, ya bi fadi hanja ya. Porque guehya yø hya bi 'yotyø pøngahya Oja ya. 'Nε nuna Oja i 'bæi para zantho, guehna di 'bεpyø ja'i ngue di 'yonna hya naya, i nnepe ngue ndap'ü bi zä da 'yεc'εi yø ja'i na ra hya na 'nε da 'yøtyø ja'i'a te ra hya ma'bεpi da 'yøt'e.

27 A nuna Oja, hønse na i ja rá mfadi. 'Nε conná nguehra Jesucristo i t'εspabi Oja para zantho. Da ngüt'atho.

Ja ua ra 'da'yo cohi bi gomi Oja yø ja'i
New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomi,
Tenango)

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Tenango

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Tenango [otn], Mexico

Copyright Information

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Tenango

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
dd38228d-a3b1-5d0f-91ce-4040e165ce0f